

ELŐFIZETÉS:
 HETI
 Egy évre 24 kötetre
 24 fillérre
 HETI
 Egy évre 24 kötetre
 24 fillérre
 HETI
 Egy évre 24 kötetre
 24 fillérre
 HETI
 Egy évre 24 kötetre
 24 fillérre
 HETI
 Egy évre 24 kötetre
 24 fillérre

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesül-
 vasutak palotájában
 TELEFON-SZÁM: 332.
 KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Kedd, március 30.

IV. lovashadosztály és I. népfőlkelő-dandár vitéz harcai.

Budapest, március 29. (Hivatalos.) Kárpátokban a harc tovább folyik. Tegnap Bányavölgytől nyugatra fekvő magaslatok ellen intézett orosz támadást, több órai harc után, ellenségnek nagy veszteségeket okozva, visszavertük. Negyedik lovas hadosztály ezredel ép úgy, mint az előbbi ütközetekben, az első népfőlkelő gyalogdandár oszlopai példásan harcoltak és véresen visszavertek ismételt tulerős ellenséges előretöréseket.

Uzsoki szorosától északra éjjeli támadások állásaink leghatásosabb tüzen megtörttek.

Délkelet-Galicián arvonalon ágyu harcok voltak.

Orosz erőket, melyek Zaleszkyitől keletre a Dnyeszteren át előre törtek, heves harc után a folyón át visszavetettük. Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galiciában helyenként ágyu harc volt.

Lengyelországban a Rotosina mellett az oroszok éjjeli támadása teljesen meghínsult. Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kluck tábornok megsebesült.

Berlin, március 29. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A nap egész arvonalon meglehetősen nyugodtan telt el, csak Argonnei erdőségben és Lotharingiában folytak kisebb, reánk nézve sikeres harcok.

Kluck tábornokot hadserege elől lévő állásainak megtekintése alkalmával egy shrapnellövés érte és könnyen megsebesítette. Állapota kielégítő.

Keleti hadszíntér:

Tauroggent oszlopaink rohammal bevették. Háromszáz orosz elfogtunk. Wirballen-kownoi vasut mentén oroszok egy támadása Pilwiszkinál legsúlyosabb veszteségeik mellett összeomlott.

Krasznopol környékén több mint egyezer orosz elfogtunk, köztük egy század gárdalánust lovas-tól és öt géppuskát zsákmányoltunk.

Cierhanowtól északnyugatra oroszok egy támadását visszavertük. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A nemzetiségi kérdés.

Arad, március 29.

Ha a háboru a maga képére teremti meg a békét, amelyért óriási áldozatokkal küzd: akkor olyan korszak lesz az, amelyet boldogság lesz elérni. Tisztább lesz az emberekben a gondolat, kevesebb az önzés, több az egymás megbecsülése, kevesebb az ellentét és több a szeretet. Különbségek, amelyek az előtt nagy választófalat vontak az egyik és a másik ember közé, el fognak törpülni, apró gyanakvások, félreértések, gyűlölködések el fognak tűnni a nagy emlékek hatása után, a melyeket ez a háboru vésett a lelkekbe.

Alsó-Fehérvármegye közgyűlésén Maniu Gyula dr., a román nemzetiségi párt tagja, Abauj-Torna megye ismeretes átiratával kapcsolatosan szóváltette a román nemzetiségi kérdést. Tapintatos, minden tüntetést kerülő felszólalásában azt a reményét fejezte ki, hogy azok az áldozatok, amelyeket a románok a háboruban hoztak, meg fogják hozni a románok jogainak fokozottabb érvényesülését.

A háboru alatt természetesen nem lehet a nemzetiségi kérdés megoldásáról szólni. Amint minden más érdek, ez is háttérbe szorul a legnagyobb cél előtt, hogy a háborut sikerrel és dicsőséggel fejezzük be. Azok a gondok, amelyek ezzel járnak, egyformán nyomják a haza minden rendű fiát; a harctéren levők és az itthonmaradottak megpróbáltatásai és gondjai; a fegyveres küzdelem és az idehaza való harc a kiéheztetés réme ellen.

Akik a háborunak áldozatait viselik, s főként azok, akik a legtöbbet: vérüket és életüket viszik áldozatul, bizonyára nem gondolnak arra, hogy

ezt az áldozatot a hozzájuk közelebb állók, egy szűkebb közösség érdekében hozzák meg. Valamennyi a hazáért vérzik, tűr, fárad, kínlódik és járja a halálmezőket, a ha eszébe jut, hogy ezzel a maga családjának jobb jövőjét harcolja ki, nem sajnálja ezt a szomszédjától, a más falubelitől és az előtte ismeretlen honfitársaitól.

A háboru véres vetése bizonyára gazdag aratást fog hajtani. Senki se gondol arra, se most, se később, hogy ebből az aratásból egynek több, a másinak kevesebb jusson. Még akkor se, ha úgy lenne, hogy az egyiknek fajtája később volt az önfeláldozásra, elszántabb a harcra. De erről nincsen szó. Harotéri leírásokból olvassuk, hogy a csatatűzben más- és másként nyilatkozik meg az egyes katonák temperamentuma, de a bajtársi érzés, a példa, az egymástól átragadt öntudat valamennyit egyformává, lelkes katonákká olvasztja.

Háboru után — csak már több okkal lehetne erről, mint közeledő aktualitásról beszélni: — a hazatérők megtanítanak bennünket arra, hogy egyformáknak tekintsük egymást, a milyen egyformáknak tekintette őket az ellenséges golyó és a milyen egyformák voltak a bátorságban. És ez a gondolkodás az alapja a demokratikus haladásnak, meg a nemzetiségi békének. A románok, akik láthatták annak óriási értékét és jelentőségét, hogy a világ ebben a nagy időkből egy egységes, összeforrott Magyarországot látott maga előtt, nem fogják ellenezni, ha ezt az egységet hatalmasabbá igyekszünk fejleszteni; viszont nem fog gondot okozni, ha ezen egységkeretein belül a románok nyelvük és kulturájuk

jogait szabadon és szélesebb keretekben érvényesítik. A békét bizonyára nem azért várjuk szivszorongva, epedő lélekkel, hogy abban apró civódásokat kezdhessünk el; a fegyverek békéje pedig meg fogja hozni az elveknél és a lelkeknek békéjét, becsületes harmóniáját is.

A pénzügyi intézetek központja.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, március 29.

Ezen nagylentőségű új intézményre vonatkozólag előkelő helyről a következő érdekes felvilágosításokat kaptuk:

A pénzügyi intézetek központjának létesítésével 125 millió koronát bocsát a kormány a magyar pénzügyi piac első sorban a kisebb intézetek rendelkezésére, amelyből 100 millió az alapítókban való részesedés formáját ölti fel, 25 millió pedig a nehéz helyzetbe jutott intézetek szánálára céljából veszteségtartalék alakítására. Ez a tartalék a helyi érdekeltek áldozatkészségével karöltve számos, az életképesség feltételeivel rendelkező olyan pénzügyi intézet konszolidálására fogja lehetővé tenni, amelynél ez a tranzakció az utolsó évek kedvezőtlen gazdasági esélyei folytán felmerült értékesítő- és leírásait igényli. Nemesak célszerűség, de méltányosság szempontjából is indokolt, hogy az állam vegye ki részét azokból a veszteségekből, amelyeket legalább részben az egész világ politikai és pénzügyi helyzetének megromlása idézett elő.

Az új intézet a maga nagy tőkeerőjével nemcsak a jelenlegi helyzet nehézségeinek leküzdésében nyújt a magyar hitelszervezetnek segítségül, hanem becélülhető segítséget, hanem irakja az eddiginél erőteljesebb és biztosabb fejlődés állandó alapjait is.

Maga az a tény, hogy a vidéki pénzügyi intézetek igényeinek kielégítését egy az ő részvételükkel alakult és közreműködésükkel vezetett hatalmas nagy pénzügyi intézet látja el, egészen más helyzetbe juttatja azokat, mint amikben eddig voltak, amikor a realscompt hitel kisebb-nagyobb forrásaival közvetlenül kellett érintkezniük. Másfelől ez intézet programzerű feladatát tűzi ki, hogy pénzügyi idejében anyagi eszközeinek jelentékeny részét az ország határain kívül úgy helyezze el, hogy azok a pénz drágulása és a hitel szűkebbre vonása esetén könnyen folyóvá tétessenek és a hazai források minden igénybevétele nélkül tartalékokat alkossanak a hazai közgazdaságra nézve.

Az új intézet hivatása lesz az is, hogy önkormányzati uton megvalósítsa a pénzügyi reform legfontosabb követelményeit. Egyfelől a reform intézményi felállítására van terve véve, amely teljes garanciát nyújtana az összes pénzügyi intézetek elszámolásának és könyvvitelének szakaszerősége és helyessége iránt; másfelől a pénzügyi intézetek központjának lesz feladata körvonalazni a betétek helyes felhasználásának irányelveit.

Az ugynevezett pénzügyi reform legfontosabb sarkköve ebben rejlik. Nemesak a történelmi fejlődésnek, hanem gazdasági életünk természetes alakulásának félreismerése rejlik abban az elméleti követelésben, hogy a takarékpénztári üzlet elválasztassék a banküzlettől. Ennek az elméleti követelménynek gyakorlati megvalósítása a magyar hitelszervezetet hosszú időre megszibbasztaná, legbecesebb erőforrásától megfosztaná a közgazdaságunkat károsítaná.

Arról, hogy takarékpénztárt elfogadó pénzügyi intézetek mindennemű legitim bankári üzletet is folytassanak, a magyar közgazdaság érzékeny károsítása nélkül nem lehet lemondanunk, hanem igenis arra kell törekednünk, hogy a takarékpénztárak a pénzügyi intézeteknek olyan aktívában jelenjenek elhelyezést, amelyek biztonság és mobilitás szempontjából az okszerű követelményeknek megfelelőek.

Ebben a tekintetben sem lehet egy csapásra kényszerrendszabályok spanyol csizmáját behozni, ha csak gazdasági életünket nagy megrendítésként kitenni nem akarjuk. A magyar pénzügyi intézetek zömének együttes vállalkozásából létesült az önkormányzati vezetésük alatt álló hatalmas pénzügyi intézet feladata lesz kitűzni az elérendő célt a irányító befolyásával ezen cél elérése felé terelni tagjainak pénzügyi politikáját, úgy, hogy megfelelő átmeneti idő után olyan helyzetbe jussanak a takarékpénztárakkal foglalkozó pénzügyi intézetek, amely a helyes elveknél kötelező kimondását az intézetek helyzetének megrendítése és az ehhez fűződő nagy közérdek károsítása nélkül lehetővé teszi.

Przemysl utolsó órái.

(Egy pilóta-hadnagy elbeszélése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 29.

Lehmann kapitánnyal, aki tudvalevőleg utolsónak hagyta el repülőgépén az utolsó pillanatokban Przemysl várát, együtt repült ki a várból Stanger Rudolf tábori pilótahadnagy, akit a gráci és bécsi sportkörökben jól ismernek. Stanger hadnagy a gráci Tagespost-ban a következőket közli utjáról.

Március 21-én távirati kérésre repültünk be Przemysibe. Mihelyt a várban leszálltam, azonnal a várparancsnoksághoz mentem, ahol leirhatatlan ujongással fogadtak. Nem esoda, hiszen a derék körülzárt sereg számára elhoztam a postát, az utolsó postát hazulról. Jelentkeztem Kuzmanek várparancsnoknál, aki ezekkel a szavakkal fogadott:

— No hiszen ön megint itt van!

A beszélgetés folyamán ő exellenciája felolvasta nekem az uralkodónak azt a két táviratát, amelyet a vár a legutóbbi kitörés alkalmából kapott. Sohasem fogom elfelejteni, amikor a hősi parancsnok könnyel a szemében ezt mondta nekem:

— Látja Stanger, ez az eredménye éjjel és nappal öt hónapon át folytatott harcunknak. Nem az ellenség győz le bennünket, az éhség elől kellett meghátrálnunk!

Csaknem sirva takadtam és összeszorult a torkom, mikor a parancsnok bucsuzóul kezét nyújtott és e szavakat intézte hozzám:

— Stanger, ön bizonyára az egyetlen közlőnk, aki remélhetőleg kijut ebből a várból. Beszélje el, hogy mit látott itt, hadd tudják meg az emberek, hogy mit szenvedtünk és legyenek meggyőződve, hogy a legutolsó pillanatig harcokunk és híven teljesítettük kötelességünket.

A várparancsnoktól a repülőszállásra mentem, hogy ott töltssem az éjszakát, de alvásról természetesen szó sem volt. Mindenfelől szüntelen harci lármá hallatszott.

Reggel fél hatkor érkezünk ki Lehmann kapitánnyal a repülőtérra. Gépetem azonnal az indulás helyére toltam. Annál inkább elhatároztuk magunkat a gyors elröpülésre, mert kisebb robbanásokat nem tekintve, a reánk nézve veszedelmes robbantások a városban még nem kezdődtek meg, ami azt a hitet keltette bennünk, hogy ezeket a robbantásokat elhalasztották.

Most olyan látványnak lettem a tanuja, amely borzalmas és mégis oly páratlan szépségű, végtelenül szomorú és mégis oly fenséges nagyságú, hogy nagyszerűbb nem lehetett Herkulánus és Pompéji elpusztulása sem. Mintha a vár helyőrsége csak épen még a mi elröpülésünket várta volna, hogy megmutassa nekünk milyen kötelességtudással teljesíti a legutolsó parancsokat: amikor körülbelül száz méternyi magasságban voltunk, tűzszlopok kezdtek fölcsapni a városból, itt is, ott is és

azután mindenütt megkezdődött a recsegés, ropogás, robbanás. Tűz és füst töltötte meg a levegőt, földtömegek, épületrészek röpültek a magasba, ahol nagy porfelhőkbe egyesültek, amelyek még nem oszlottak szét, amikor már ismét új füst-, tűz- és földtömegek röpültek a magasba. A városon keresztül röpültem és háromszáz méternyi magasságban épen egy hid fölé érkeztem, amikor ez a hid rettenetes ropogással a szó szoros értelmében a levegőbe röpült. Nem hazudok, ha azt mondom, hogy a hid egyes roncsai fölrepültek egész a mi gépünkig. Néhány pillanat múlva jobboldalt a levegőbe röpült egy puskaporos raktár, amelynek fölrobbantását még rettenetesebb hatás kísérte.

Miután rövid ideig a város fölött röpültünk, ellenszél támadt, amely arra kényszerített bennünket, hogy magasabbra menjünk és a külső erődírművek felé vegyünk irányt. Csak néhány percig időztünk az elpusztuló város fölött és mégis az események olyan tömegét láttuk, a benyomások olyan gazdagságát szereztek, amintre egész életünkben még nem volt eset. Már a külső erődírművek fölött voltunk. Még egyszer hátrapillantottam. A várost ekkor egyetlen, végtelennek látszó tűztengerbe láttam merülve. E lángokban, amelyek véresre festették a reggeli eget, halt meg a város és a vár, amely oly sokáig hősiessé dacolt az ellenség nagy tulerejével.

Hatszáz méter magasságban átröpültünk az orosz vonalokon. Egyetlen golyót sem lőttek utánunk, pedig erre biztosan számítottam. Az az érzésem támadt, hogy az oroszokat annyira meglepte, hogy a füstölő és pusztuló Przemyslből repülőgép indul utnak, hogy elfelejtették üldözésüket. Így tehát bántódás nélkül áthaladtunk ezen a veszedelmes zónán is. Abban a meggyőződésben, hogy Przemysl az utolsó parancsot teljesen és tökéletesen hősiessé teljesítette, három és fél óra múlva bajtársaink ujongása közben ismét megérkeztem álomáshelyemre.

Bajtársainknak átadtuk az utolsó üdvözlést, amelyet a vár hősei reánk biztak. Az ujongást ünnepies csönd és nyugalom követte. Ez azoknak a megtiszteltetés volt, akik kötelességüket a legutolsó pillanatig a leghívebben teljesítették.

Kitüntetett honvédhuzártisztek. A király a hadiékítményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet adományozta Buzás Elek 3. honvédhuzárezredbeli századosnak, a signum laudist pedig Reiber Ervin 3. honvédhuzárezredbeli hadnagynak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül.

Szőlősgazdák figyelmébe. Tudvalevő dolog, hogy a háborús viszonyok folytán a szőlő kötözéséhez szükséges raffia beszerzése igen nagy nehézségekbe ütközik. Epen ezért az Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesülete kötelességének tartotta ezen fontos szőlőgazdasági cikknek a szőlőbirtokosok részére való beszerzését lehetőleg előmozdítani a jelenleg az egyesület azon helyzetben van, hogy egy vagon prima „Tamatave” raffiát volna képes a mostani viszonyokhoz képest elég jutányos áron, vagyis métermázsánként 150 koronáért megszerezni a szőlősgazdák részére azon esetben, ha azok részéről ezen mennyiségre elegendő bejelentés történne. Az egyesület tehát ez-után is felhívja mindazokat a szőlősgazdákat, akik ezen raffiára igényt tartanak, hogy ebből szükségletüket az egyesületnél haladéktalanul jelentsek be. Bővebb felvilágosítással ezen ügyben az egyesület titkári hivatala (Arad, Verbőcy-utca 2a.) bárkinek szívesen szolgál.

A háboru gyermekei.

(Megszülessenek-e a kozák erőszak gyümölcsei? — Pollák Illés dr. véleménye.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 29.

A háboruval járó tragédiák sorában a legnagyobbak közé, a legmegrázóbbak közé tartoznak azok az asszonyi tragédiák, amelyek az orosz ellenség által hosszabb-rövidebb időre megszállott területeken játszódtak le. Ahol nemcsak földön, vetésen, jószágon, hanem női testeken gázolt végig az orosz katona, ahol nemcsak leégett házak tiszta, elpusztult otthonok romja, leölt ártatlanok sirja emlékeztet a kozákok, szibériai hordák ott jártára, hanem emléket erőszakoltak élő, fejlődő, lassanként dobogó életűvé váló emléket erőszakoltak a csókra éhes, félvad emberek a rémült, meggyötört nők szíve alá is.

Kétségbeesett asszonyok szívét tölti el szorongó, beteggé tevő aggodalommal, hogy életet kénytelenek adni egy olyan lénynek, akit örületes emlékü órák elvetemedett gaz rabló csókjának köszönhetnek és az ország leg-tudósabb jogászai vitáznak arról a kérdéssel — az Aradi Közlöny már korábban foglalkozott is néhány erre vonatkozó véleménygel — hogy törvény követelheti-e ennek a nem kívánt életnek megőrzését, törvény büntesse-e a „háboru gyermekének” még bimbózás előtti megfojtását.

A Jogtudományi Közlöny legutóbbi számában Pollák Illés dr. a kiváló és nagytudású kriminalista mondja el véleményét erről (mint írja) „lelkeket háborgató” kérdéssel. Pollák Illés dr. fejtegetéseinek sok olyan részlete van, a mely nemcsak a jogászközönséget érdekli, hanem érdekeset, figyelemreméltót mond mindannyiunk számára:

— A büntető törvénykönyv — írja Pollák Illés dr. — a magzatelhajtást tekintet nélkül, hogy az áldott állapot a nő akarati hozzájárulásával történt-e vagy nem, büntetni rendel. A törvényhozás szándéka e büntetés körül az állam megvédelmezése lévén, ennek szempontjából nyilván teljesen közömbös, hogy a gyermek szerelemből vagy gyűlöletből, odaadásból vagy erőszaktól származik-e? És az államnak ebben talán igaza is van, mert valamin a pénz non olet, azonképen a gyermek sem hordja magán a keletkezés körüli- és lélektani alkotó elemeket és a mikor elérkezett az ideje annak, hogy a husz éves fiu katona, a leány pedig asszonysorba kerüljön, az államnak egy emberrel többje van, aki máskülönben nem volna.

... Az állam súlyos büntetés terhe alatt megköveteli, hogy az áldott állapotba jutott nő szüljön is. Aki azonban a célt akarja, annak az eszközöket is kell akarnia, aki tehát rendelkezik a szülésről, annak kell rendelkeznie a szerelemről is. Amilyen brutális pedig az egyik, bizonyára épen olyan brutális a másik is, de minthogy nem a brutalitáson fordul meg a kérdés törvényszerűsége, minden bizonynyal a magzat elhajtási tilalom egy vonalirányban fekszik a szerelem elrendelő parancsával. Csak egy elszánt lépés kell az egybekapcsoláshoz és a szülési parancsot követni fogja a szerelmi odaadást rendel.

... Minden érdek oda hegyeződik ki tehát, hogy a nő odaadásával fogamzott gyermek más szempont alá kerüljön az erőszaktól származónál. Még a jelenleg uralkodó nézet hatása alatt is külön megítélés illetné meg tehát azt a terhességet, amely erőszak után keletkezett.

Ez a külön megítélés lett aktuális most, mikor az ellenség egyes megyéinkbe betörve, sok szegény leányban mérhetetlen kárt tett és bizonyára várható gyermekáldást is okozott. A helyzetet itt az a skrupulus élesíti ki, hogy az az állam, amely nem védte meg a nőket az erőszaktól, miképen tolhatja a következményekért járó felelősséget a már amugy is boldogtalan teremtésekre? Ezer és ezer megoldatlanság van a jogban, de mindegyiknek megjön a maga ideje, amikor aktuális problémává válik és a közlelkiismeret nagy jogtalanságokat szimatol a levegőben. Mint most a máramarosi szörnyűségek idejében, mikor az erőszakkal meggyötört lányok boldogtalan sorsa zaklatja a szociális lelkeket és keres valami rendezést.

Ha az ilyen Svédországban megeshet, bi-

zonyára valamiféle törvény keletkezik, mely az anyává lett leányoknak valami köztisztességet juttat. Ott van elég bátorság tisztelbeli szeszonynak, vagy ilyesvalaminek kinevezni őket és a társadalom a haza anyáiként fogja becsülni. És meg volna ott a bátorság törvényt is hozni azzal a rendelkezéssel, hogy az ilyen körülmények között megszületett gyermek törvényes gyermeknek mondassék, akinek tartásáról az ország gondoskodik, valaminthogy az asszony is, ha férjét nem kap, az ország által eltartatik. Az utóbbi két köteleesség elvállalását nálunk is meg lehetne csinálni. Minimuma volna azonban annak, ami a közlelkiismeret háborgását lecsendesítené, a vádhatóságoknak bizonyos helyeken és időben beálló üdvös diszkréciója.

Fogoly tisztjeink élete Szibériában.

(Teljes szabadságot kaptak a tisztok. — A hadifogoly lelki hangulata. — Tobolszkba szállított hadnagy levele.)

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.)

Arad, március 29.

Még a múlt év végén orosz fogságba került Nedelkó Miklós dr. tartalékos hadnagy, temesmegyei ügyvédjelölt, akinek aradi származású asszony a felesége. A fiatal asszony most is Aradon lakik édesanyjánál és ide kapja leveleit férjétől, aki a szibériai Tobolszkban tölti el fogsága idejét. A férj Románián keresztül igen gyakran tud életjeit adni magáról és sok érdekes levelet írt már haza nejeinek. Az uriasasszony szíves volt rendelkezésünkre bocsátani néhány levelet, amelyekből az alábbi részleteket közöljük:

— Oly benső volt az érzés, a mely leveled hatása alatt eltöltött, oly végtelenül meghatott, hogy igazán tanácstalan voltam, nem tudtam végül mi az, a mit érzek: nagy öröm-e vagy végtelen bánat, a vagy mind a kettő. Azt hiszem az utóbbi, ezen fogalomnak azonban nem tudok megfelelő elnevezést adni. Mindenesetre azonban igen sok lelki megnyugvást köszönhetek kedves sorsádnak, a miknek egyedül tudok csak örülni. Csatlakozol, ha azt hiszed, hogy a benső bánat könnyebb a harctéri viszontagságoknál. Ott ugy voltam, mint egy nagy gépezet kicsi része, a mely folyton működésben van, a hol az embernek minden idege állandó túlfeszültségben van, a hol az ember pillanatra mindent elfelejt, örömet és fájdalmat, mulat és jövőt, (a sajátját) a hol minden hurja az emberi szívnek eltompul a puskaropogásban és menydörgésben. Itt azonban kétszeresen érez az ember mindent és ehhez még hozzájárul a mindenesetre kissé meglazult idegzet és még az is, hogy itt az egyén benső életre van utalva. Tény, hogy egy nálamnál jobb természet sokkal realisabban is rendezheti be az életét. Ugyanis nekünk tegnap teljes szabadságot adtak. Szabad színházba, koncertekre, háiba, kávéházba, étkezdébe, kinematográfokba, könyvtárakba járni reggeltől este tizenkét óráig.

Egy másik levélben arról az érdekes kérdéssel írt a fogoly hadnagy, hogy szabad e hadifoglyokat hozzátartozóiknak meglátogatni. Tisztársai közül — írja — valaki érdeklődött eziránt és azt a választ kapta, hogy Oroszországban semmi akadály sincsen, ha csak otthonról elmehet az illető egy semleges

államba, ahol az ottani orosz követnek kell látiamoznia az utlevelét.

— Az itt tartózkodás — írja — egyébként sammibe se kerülne, mert a fizetésből kettőnek is bőségesen elég. A napok, mint eddig is, csigalassúsággal telnek el, semmi változatosság. Különbösen hiányt semmiben sem szenvedek. Hetenként járok gőztüdőbe. Foglalkozásom: konyhamesterség. Bizony, mire hazakerülök, sokkal könnyebb lesz neked, mert a főzés egész tudományát bevettem már. Sajnos, azonban aligha meg nem éri a gyomor. Mert főzelék és hús aránya itt fordítva van. Abból kevés, ebből sok. Amaz drágább, emez olcsó.

Másutt ezt írja a hadnagy:

— Nem tudom, meddig maradunk itt, lehetséges, hogy tovább megyünk innen. A napokban egy páran elmentek; hová: nem tudjuk. A bizonytalanság igen kellemetlen, bár tudjuk, hogy nincs mitől tartani semmi tekintetben. A levelezést érintené leginkább az utazás, mert az utazás alatt érkező levelek bizony elmaradnak. Májusig azonban azt hiszem nem lesz változás. Valószínű, hogy akkor falukba megyünk. A tisztok közül egy-kettő lesz egy-egy faluban, több emberrel, akiket ott majd foglalkoztatnak.

Legutolsó levélben, amelyet február huszadikáról keltetett a hadnagy, többek között a következőket írja:

— Itt tegnap óta újból havazik, a hőmérséklet pedig 0—10 fok között váltakozik. Nap-pal, reggel kisebb, este nagyobb a hideg. Pár-sza a legnagyobb éjszaka, de arról nem veszünk tudomást. Pár nap óta délelőtt és ebéd után rödlizom időöltés okából, aminak eredménye igen üdvös, mert azóta sokkal jobban alazom. Délután pedig 4—6 között sétálok. A tél itt legnagyobb szerencsénkre épen ebben az évben olyan enyhe, hogy ilyenre még a legöregebb „tatárok” sem emlékeznek. Bizony, született tatárok is vannak itt sokan, földművelők és kereskedők, azonnal meg lehet őket ismerni az arvonásziokról. Jobbára alacsonyabb természetűek, akik azonban igen békés polgárok és mi közösséget sem mutatnak a IV. Béla korabeli harcias őseikkel.

Przemysl tisztjeit a Csendes Oceánhoz viszik.

(Tízezer fogoly tízezer halott helyett. — Románia hangulata.)

Távirati tudósítás.

Budapest, március 29.

Tegnap éjjelután a sajtóhadiszállásról telegram érkezett, amely megállapítja, hogy a legutolsó przemysli kirohanásnak nem tízezer halott volt az áldozata, hanem tízezer katona eltűnt. Az illetékes helyről jövő kommuniké azt is konstatálja, hogy ez a tízezer ember majdnem teljes számban élve jutott az ellen-ség kezébe.

Tehát nem tízezer mártír, hanem tízezer hadifogoly. Megelégedéssel és megnyugvással vesszük ezt a közlést tudomásul, csak arra vagyunk kíváncsiak, miért késett három napig az illetékes hely, mely hosszú töprengés után most közreadta, tömérdek kétségbeesett könyv hullását teszi fölélegessé, ha kevesebb ideig gondolkodik.

A jelentés így hangzik:

— Illetékes helyen arról a tízezer emberre rugó veszteségről, amelyet a Przemyslből való legutolsó kitérés alkalmával szenvedtünk, a következő fölvilágosítást kaptuk: Koránt sínes tízezer halottól, hanem igen tulnyomó részben olyan katonáról szó, aki a kimerültségtől összeesett s a kitérés sereg visszavonulásakor természetesen az ellenség kezére került. A fogságba jutott védősereg számát jelentésünk 44.000 katonával (amiből 10.000 főnyi veszteség levonandó), tehát 34.000 katonával, 45.000 hadi szolgálatot teljesítő munkással és 28.000 beteggel, összesen tehát 107.000 emberrel mutatta ki. He tehát az oroszok a Przemyslben ejtett foglyok számát 117.000 emberre teszik, ebből nyilvánvaló, hogy a kitérés alkalmával veszteségszámba kimutatott 10.000 emberünk majdnem teljes számban élve jutott az ellenség kezére.

Klimatikus gyógyhelyre viszik Przemysl tisztjeit.

Bukarest, március 29. Lembergől jött jelentés szerint Przemyslből vonaton hozták Lembergbe a przemysli védősereg tisztjeit, hogy innen Kievből és Kievből a Csendes-tenger partján fekvő klimatikus helyek egyikére szállítsák őket. A szláv származásukat és a lengyeleket kiválasztották a foglyok közül és ezek mind egy fogolytáborba kerültek. A zsákmányolt ágyúkból Lembergben, Kievből, Moszkvában és Pétervárott többet közszemlére fognak kiállítani.

Lembergben üdvözik a przemysli foglyokat.

Lemberg. Az ideszállított przemysli foglyok előtt az orosz katonák tisztelegtek. A lengyel lakosság is üdvözölte a foglyokat.

A román ruszofilok és Przemysl bevételé.

Bukarest, március 29. Przemysl váratlan eleste, ami az eddig nem is képzelhető, óriási feltűnést keltett Romániában is. Általában nagyon távol áll itt mindenki, hogy a vár elestét az oroszok győzelmének tekintse. Az tűnik ki még az ententbarát lapok hasábjairól is, amelyek egyszerűen regisztrálják az eseményt, anélkül, hogy lekicsinylő kommentárral kísérelnék az osztrák-magyar hadsereget.

„Egy jó nap” címen a „Moldova” a következő jól sikerült képet nyújtja Przemysl elestének érdekelt körökben való kihátásáról:

— Egy jó nap! Przemysl vára, amely hat hónapig teljesen el volt zárva a világtól, végül is kapitulált az oroszok előtt. A mi ruszofiljeink szerencsét kívánnak egymásnak kölcsönösen az utcán és a kávéházakban. És ők 200.000 főre becsülik az orosz hadsereget, amelynek a kis garnizon oly hosszú ideig ellentállt.

Egy jó nap! Az a hadsereg, a melynek már nem volt mit ennie, kénytelen volt megadni magát. A mit az ágyuk és ostromlók nagy száma nem tudta kivívni, azt ime kivívta a Przemyslben dühöngő éhség. A cár és a nagyherceg jelenlétében hálaadó istentiszteleteket tartottak. Hálaadó istentiszteletek folytak azon államférfiunk lelkében is, a kik az orosz győzelmeket várják.

Egy jó nap! Oly sok rossz nap után, a mely az oroszokra és a ruszofilokra virradt, miért ne jöhetne egyszer egy jó nap is. Az örökös balsikerek borulták teszik a homlokot és nagyon elkeserítik a lelkeket.

Az utolsó przemysli üzenet.

Urbanek Istvánné szegedi uriaszony, Urbanek István honvédelőhadnagy felesége férjétől a következő tábori levelezőlapot kapta:

0114. Fliegerpost Przemysl 1915. Zenzuriert IX. 34. Feladó Urbanek főhadnagy 8. h. g. ezred, 11. század par. Urbanek Istvánné uriaszonynak Szeged.

Tuloldalt a szöveg:

Kelt Przemysl, 1915. március 22. Édes Rózsikám, szeretett Gizikém! Egészségem jó, mindnyájan a jó Isten kezében vagyunk. Remélem, egészségem továbbra is oly jó marad, tehát aggodnod nem kell. — Ezerszer ölelek, csókollak.

A levelezőlap a keltezés bizonyossága szerint a vár elesésének napján indult utnak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: A Vigszínház nagy sikert aratott újdonságai először: A Ripacsok, énekes bohózat, Királyért és hazáért zenei dialóg, Néma asszony, énekes bohózat.

Szerda: Ugyanaz.

Csütörtök: Nebántsvirág, operett.

* A színház hírei. *Érdekes újdonságok.* Ma kedden egy csomó újdonsággal lépi meg a társulat a közönséget. Egy este három új darab és mind a három remek mű. A Ripacsok a színész életből merített tárgy, csupa hús és vér. A királyért és hazáért zene dialóg, szívhez szóló kedves apróság és a Néma asszony énekes bohózat, páratlan a maga nemében, a Vigszínház állandó műsordarabjai, a közönség ki nem fogy a kacagásból. A Ripacsokban a főszereplők Várnay Győző, Polgár, a színész triumvirátus, Kisshez csatlakozik Benkóné, azonkívül Borosnyai, Kertész, K. Pongrác Matild és Virág. A királyért és hazáért Pataky Vilma és Barics, míg a Néma asszonyban L. Kiss Mariska, Kiss Miklós, Győző Polgár, Herold Virág és K. Pongrác Matild játszó a főbb szerepeket. — *A papa kedvence.* A Magyar színháznak ez a szenzációs énekes bohózat a színház legközelebbi újdonsága, melyben a főszerepet Sz. Rontay Boriska és Várnay játsszák, kiknek páratlan művészete, gyújtó tánci előlé is a legnagyobb sikert jósolják az aradi bemutatónak, de nem kisebb feladat vár Győző, Járai, Kertész, Polgár és Heroldra, kik mindannyian egy-egy kabinetalakítással állanak elő, ugyyszintén Benkóné az 6 páratlan humorával és K. Pongrác Matild, Borosnyai, Kiss Miklós stb. A próbák naponta folynak az újdonságból egy a színpadon, mint a táncteremben, mert minden énekszám gyújtó hatású táncokkal végződik.

* Egy asszony, aki mindenkié. (Erkölcsháza az Apollóban.) Richepin híres költő egyik legszebb, legizgalmasabb témájú művét mutatja be kedden és szerdán az Apolló színház. A nagyszerű művészi konstrukció szüzséje egy asszonyról szól, akinek a szívében oltatlan szenvedély ég, amely bajtja, üzi a fény felé. És a pillangó száll, hogy szárnya megperzselődik és nyomorultan vándorog majd az utca saráiban, míg valaki rá nem tapos. Történetünk a Bretagne vadregényes tengerpartján játszódik. Ott, ahol a zordon sziklákat haragosan

csapkodják a sohasem nyugvó tenger hullámai, ahol a derűs napsugár és vészes fellegek hamar váltakoznak. Festőiesen gyönyörű ez a kép s a meseje az eleven élet mélységéből való finom művészettel megstilizálva. A szenzációs darabbal kétségtelenül nagy sikere lesz az Apollónak.

* Feltűnjük a közönség figyelmét Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Gabona- és lisztkészletek elkobzása.

(Három nap alatt be kell jelenteni a fölös mennyiséget. — Rendelet az eltítkolók ellen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 29.

A gabona- és lisztkészletek bevallásának, bejelentésének itt van a legutolsó határideje!

A földmívelésügyi miniszterium rendeltére vármegyékben országsszerte az alispán, városokban a polgármester megállapított három napot, mely idő elteltével aztán nincs többé kimélet az eltítkolók ellen.

Mindazok, akiknek búzából, rozsból, árpából vagy ezekből őrölt lisztből több készletük van annál, amennyi saját háztartásuk vagy gazdaságuk céljaira ujig elegendő, kötelesek a fölösleges mennyiséget bevallani és a megjelölt három nap alatt bejelenteni a hatóság-nál. Akik ezt elmulasztják, az 1914. 50. törvényeik 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal lesznek büntetve s tetejébe a hatóság elkobozza készletüknek azt a fölösleges részét, mely a házi vagy gazdasági szükségletet meghaladja.

A három nap eltelte után a pénzügyőrök nyomozni fogják az elrejtett vagy eltítkolt készleteket. De az ilyen hazafiatlan eltítkolókat a közügy érdekében bárki fel is jelentheti. Az elkobzott készlet értékének egyötöd része a feljelentőt illeti.

Röviden összefoglalva ez a veleje a kormány intézkedésének. Ehhez még csak az tartozik, hogy aki 3 nap alatt önként, a maga jószántából teszi meg a bejelentést: arra semmiféle büntetés nem vár. Tehát ugyszólván amnesztiát kap azért, hogy a multkori összeírás alkalmával kötelességét elmulasztotta.

Már most, ami magát a büntetést illeti, a 2 hónapi elzárás meg a 600 korona pénzbírság talán nem is túlságosan súlyos az ilyen lelketlen eltítkolókra, amde a nemzetnek mostan való nehéz erőpróbája idején nem is a büntetés nagysága, hanem a vele járó megbélyegzés, a becstelenség az, ami a polgárt még unokáiban is üldözni fogja. Azért ez az aránylag kis büntetés is sokkal nagyobb és megérdemelt, mint az, ha valakit például súlyos testisértésért nem két hónap, hanem akár három esztendőre is elzárják. Ennek a két hónapi, vagy akár csak két napi elzárásnak is eszűnyűbb és lesújtóbb az erkölcsi elítélő ereje, mintha tán valakit illavára becsuknak. Aki csak egy ember ellen vétett, annak még kijárhat a társadalom szánalma és megbocsátás. Aki azonban ily súlyos időkből az egész nemzet ellen vétett, annak nincs bocsánat. Az örökre meg van bélyegezve.

Amiképpen a katonaszökevény méltó az ítéletre és megvetésre: azonképpen éri a szégyen és gyalázat az ilyen eltítkolókat, kik attól a kötelességtől szoktak meg és rejtézködni el, hogy az az ország népének kiéhez-tetését módjuk és tehetségük szerint megakadályozzák...

Jusson eszébe mindenkinek, hogy minden eltítkolt kilogramm bűn a nemzeti erő ellen és gyöngítésként a nemzet ellenálló képességének. Minden eltítkolt kilogramm csak ellenségeinket erősíti.

Itt tehát az utolsó pillanat. Tessék választani: becsületlenség, vagy nemzeti megbélyegzés!

Az erdélyi és magyarországi román nép deklarációja.

(Maniu Gyula felszólalása Alsófehérmege közgyűlésén.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Alsófehérmege tegnap tartotta közgyűlését, amelynek tárgysorozatán szerepelt Abauj-Torna vármegye ismert átirata is. Az átirat tárgyalásánál szólásra emelkedett Maniu Gyula dr. országgyűlési képviselő, a román nemzeti komité tagja is, aki a következő nyilatkozatot olvasta fel:

— Könnyen érthető szempontok vezettek bennünket arra, hogy jól megfontolt elhatározással a jelen körülmények között politikai diskussziókba ne bocsátkozzunk. Hogy még is más fontos ügyek készítek megjelenni ezen a megyei gyűlésen, szót emelünk és pedig azért, hogy Abauj-Torna vármegye átiratával szemben hallgatásunkat ne értelmezzék hamisan és öntudatos rezerváltságunk oltalma alatt ne szűrődjenek a közvéleménybe, a román nép kárára, álláspontunk felől oly hitek, amelyek politikai meggyőződésünkkel egyenesen ellenkeznek. Mindemellett a jelen alkalommal sem bocsátkozhatunk fejtegetésekbe a napirenden lévő politikai ügyekben s különösen Abauj-Torna vármegye átiratának tárgyalásánál nem veszünk részt a szavazásban, hanem arra szorítokozunk, hogy a következő kijelentést tegyük:

Deklaráció.

Az erdélyi és magyarországi román nép kötelességtudása és létfenntartása ösztöne által vezetve önfeláldozó érzésének segítségével ősi tradícióval összhangzásban teljesen eleget tett ezen borzalmas napokban polgári kötelességeinek. Számítatlanok azok a váratlanul vitéz lettek és páratlanok a katonai éretnyek, amelyeket a román nép fiai, mint román katonák véghez vittek a többi népek fiai mellett — amelyekkel nem akariák magukat összetévesztetni — s számos dicsőséges lappal szaporították a véghetetlen áldozatok és szenvedések könyvének lapjait a hazáért és uralkodóházáért küzdve.

Tévedés volna azonban a román nép ezen állásfoglalását a jelen politikai helyzettel való megelégedésére visszavezetni, amely politikai körülmények semmi tekintetben sem elégitik ki. Tévedés volna feltételezni, hogy a román nép a jelen borzalmas napokban néhez és kolosszális áldozatait a jelenlegi uralkodórendszer érdekében hozza, amely reá nézve lelki és politikai alárendeltséget eredményez.

A román nép mindig és a legnagyobb súlyjal követelte elismerését politikai, valamint azon jogainak, amelyek természetes módon, magából existenciájából erednek. Ma is, különösen, jobban, mint akármikor elvárja a jelenlegi elviselhetetlen körülményeknek megváltoztatását, követeli jogainak elismerését és kényszerítve van mély fájdalommal konstatálni, hogy csak a mi országunkban nem hallatszik a kompetensek szava: hogy a monarchia népének vitézsége és hűsége — amelyről tanúságot tettek — ezen nagy alkalommal motivuma lesz annak, hogy késedelem nélkül megvalósítják az összes népek nemzeti szabadságát és az igazi demokratikus rendszert az összes polgárok számára.

A román nemzet bőven bebizonyította tetteivel nemcsak polgári lojalitását, hanem világpolitikai ügyekben való mély megértését is,

felesleges tehát ezeket szavakkal kimutatni, de emberileg ítélve mindenki meg kell, hogy értse: e politikai rezonok lelkünkben csak akkor fakadhatnak, ha mi is létezőnk, ennél fogva igazságos, okos és emberséges, hogy a haza érdekében hozott áldozatok után ne felejtjük népünk létérdekeit, hanem az egész világ előtt követeljük nemzeti létünk összes attribútumait, amiért a harcot soha abba nem fogjuk hagyni. És amikor gyászos lelkünk fájdalmához hozzájárul a harc mezején a hazáért elesett román vitézek özvegyeinek és árváinak keserve, természetes azon követelésünk, hogy a jelen napok átváltozásából megeredjen a román nép dicsősége is és annyi nemzedék szenvedéseiből megújíjon a jövő nemzedék boldogulása, ami csakis a nemzeti szabadság és szociális igazság megvalósításával érhető el.

Mint értesülünk, ezt a deklaráció szövegét a nemzeti komité állapította meg, s mindazon megyei közgyűléseken, ahol románok is képviselve vannak, Abauj-Torna megye átiratának tárgyalásánál a román nemzeti párt szóoka ezt a szöveget — s a határozat értelmében ennél egy szóval sem többet, sem kevesebbet — olvassa fel.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Az aradi ügyvédi kamara közgyűlése.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 29.

Az aradi ügyvédi kamara vasárnap délelőtt tíz órakor tartotta rendes évi közgyűlését. A közgyűlésen hosszú távollét után ismét Parocz Béla dr. elnökölt, akit — mint azt az Aradi Közlöny már megírta — felmentettek a katonai szolgálat alól.

Parocz Béla dr. tartalmas elnöki megnyitó beszédében vázolta a viszonyok változását tavaly óta és fájdalmas szavakkal emlékezett meg arról a veszteségről, amely az ügyvédi kamarát alelnökének, Tolnai János dr.-nak halálával érte.

Az adminisztratív jellegű ügyek tárgyalása után Schütz Henrik dr. titkár terjesztette elő a választmány évi jelentését, amelyet az igazságügyminiszterhez intéznek. A jelentést, melyet lapunkban már részletesen ismertettünk, a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

A közgyűlés tárgysorozatának utolsó pontja a megüresedett alelnöki szék betöltése volt. Az aradi ügyvédek tudvalevőleg Czédly Károly dr. királyi tanácsost óhajták alelnöknek megválasztani, a tegnapi közgyűlés azonban, minthogy elegendő tag nem küldte be a szavazatát (sok ügyvéd vonult hadba és nem szavazhatott) a választást nem tarthatta meg. A közgyűlés kimondotta, hogy legközelebb rendkívüli közgyűlésre hívják össze a kamara tagjait s ezen tekintet nélkül a szavazatok számára, megtartják az alelnök választást.

Végül Szalay Károly dr. kamarai ügyész indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Trutia Péternek, aki mint a választmány legidősebb tagja, Parocz Béla dr. távollétében és Tolnai János dr. halála óta az elnöki teendőket látta el.

§ Athelyezett járásbíró. Az igazságügyminiszter saját kérelmére Kovács Károly máriaraduai kir. járásbíró a gyöngyösi járásbíró-sághoz helyezte át.

Városi liszt, városi hus.

(Arad megkapta az ígért gabonát. — Megkezdik a lisztutalványok kiosztását. A hus bixtosítása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 29.

Bartóky József államtitkár beváltotta az ígéretet. Arad liszt szükségletét ellátta és ma az Országos Gazdasági Bizottság arról értesítette Varjassy Lajos polgármestert, hogy 296 vagon gabona ma rendelkezésre áll, nyolc nap alatt átvehető és kifizetendő. Száz vagon buza, negyvennyolc vagon árpa és ugyanilyen mennyiségű tengeri jön Aradra a malmokhoz, amelyek azt megőrlik és mint megszabott keverésű lisztet a viszontelárusítóknak torgalomba hozatal céljából átadják.

A lisztkonzorcium ma délben a polgármesternél értekezletet tartott, amelyen főként a kérdés pénzügyi megoldásával foglalkoztak. Az értekezleten Neuman Károly báró, Tenner Lajos, Lócs Rezső és Varjassy Lajos dr. vettek részt. Minthogy az Aradra dirigált gabona nem akkora mennyiség, mint amennyit a város küldöttei kértek annak az alapján, hogy minden személy egy heti ellátásra 2 és egyharmad kilogrammot kapjon, az értekezlet azzal a kérdéssel is foglalkozott, hogy vajjon a liszt utalványokon kitüntetett mennyiséget resztrín-gálják-e. A kormány ugyanis a legutóbb kiadott rekviráló rendeleteiben, osztrák mintára csak havi hat kilogrammban szabta meg egy személy liszt és kenyér szükségletét és ehhez mérten küld kevesebb lisztet Aradra, mint a mennyit kilátásba helyezte. A tanács a változott helyzettel szemben, a mai értekezleten elfogadott elveknek megfelelően úgy jár el, hogy a közönséget újra felszólítja, alkalmazkodják a viszonyokhoz és a végsőkig takarékoskodják, mert a kapott gabonával augusztus 15-ig csak úgy lehet a szükségletet fedezni, ha mindenki havonta hat kiló lisztet kap.

A tanács holnap hirdetőményt bocsát ki és tudtára adja a közönségnek, hogy április elsején megkezdik a bizottságok a liszt utalványok kiosztását. Minthogy a nyomtatványok úgy készültek, hogy azok két és egyharmad kilogramm liszt vásárlására jogosítanak, a közönség tényleg ennyit is vásárolhat az első alkalommal. Azonban tekintettel arra, hogy a kormány csak hat kilót engedélyez és nem 9 és egyharmad kilót havonta, tehát a heti 2 és egyharmad helyett csak 1 és fél kilót, a legközelebbi vásárlásnál a már kiszolgáltatót több mennyiséget levonják. Tehát mindenkinek úgy kell beosztania, hogy a második hétre tegyen el a 2 és egyharmad kilóból annyit, hogy másfél kiló lisztje legyen, mert nem kap ennyire utalványt.

A rendőrség már befejezte a háztartások összeírását és a bejelentési lapok szétosztását. Minden családfőnek március hátralévő napjában ki kell állítania és házigazdájával alá kell íratnia a lapot, amelynek ellenében a már közzétett helyeken a lisztutalványokat kiosztják.

A husellátás kérdése is megoldódik. A polgármester ma értesítést kapott, hogy a földmívelésügyi miniszterium a város rendelkezésére bocsájt megfelelő mennyiségű élőállatot. Az élelmezési bizottság ma tartott zárt ülésén elhatározta, hogy egy bizottságot küld ki az állatok megtekintésére és ha úgy találja, hogy azokat Aradon a telajánlott ár mellett értékesíteni lehet, akkor megvásárolják.

Aradi katonák husvétii cigarettái.

(Az Aradi Közlöny gyűjtése. — Tábori csomagokat nem visz a posta.)

Az Aradi Közlöny más helyén megírjuk, hogy hivatalos közlések szerint *husvétra nem szállít a posta tábori csomagokat a hadban levő katonákhoz. Csak egy héttel husvét után kezdik meg a tábori csomagok elfogadását a postán, de az első csoportba osztott tábori posták sorában, amelyekhez április 12. után indulnak az első tábori csomagok, a háziesred és az aradi huszárok tábori posta száma nem is szer pól. Ezekre még később kerül a sor.*

Am az aradi katonák még sem maradnak husvétii kedveskedés nélkül. Az Aradi Közlöny jókor megkezdte a husvétra szánt szeretet ajándékok gyűjtését és a cigaretták egyre szaporodó ezredei, a már összegyűltékhez még néhány következő napon beérkeztek is, idejében eljutnak katonáinkhoz. A mi gyűjtésünk: *Arad ajándéka Arad katonáinak és ennek utra indítása független a tábori postaküldés lehetőségétől.* Cigarettáink, a kedves hazai levegő emlékével, édes és finom női ujjak láthatatlan érintésével, az otthon hangtalan, néma izenetével már régen az aradi vitéz katonáknál lesznek, mielőtt a tábori posta az első csomagot fölveszi és utnak indítja. Természetes, hogy épan a gyors és pontos elszállítás érdekében gyűjtésünket rövidesen be kell fejeznünk és így kérjük a közönséget, hogy adományait mielőbb juttassa el hozzánk.

Ma a következő újabb adományok érkeztek:

Grallert I. és fia	1000 cigarettá
Nattland Barnát	1000 "
Fischer Arthurné	700 "
Roth Ilonka	500 "
Erdős Gyuluska	500 "

Dörner Emilné	500 "
Ehrenfeld Ignácné	500 "
Hörbstein C.	500 "
Schalamon Augustia	500 "
Dr. Graur Viktorné	500 "
Dr. Parecz Béláné	500 "
özv. Boros Beniné	400 "
Bartos Kamilla	400 "
Verzár Ilonka	400 "
Haasz Zoltán és Bözsike	385 "
Kuti Jolán	300 "
Weil Alajos	300 "
Neumann Jolán	300 "
Bánffy nővérek	300 "
gróf Porcia Lajosné	300 "
Fábián Margit	300 "
Fischer Jenő dr.	300 "
Heitz Baba és Micike	200 "
Reich Irma	200 "
Korbász István (Ujarad)	200 "
Taraba Tivadár	200 "
Weisz Antonia	200 "
Matuszka Mariska	200 "
Czabai Mátyás	200 "
Hirsch Jenőné	200 "
Tolnai Géza	100 "

Lische Ernő és Iluska 100 cigarettá
Fleischmann Jenőné 100 szivar
Steinberger Rózi 100 cigarettá

Gyűjtésünk — miután ma több mint tizenkét ezer cigarettá és szivar érkezett — megközelítette az ötvénezer cigarettát és szivart. Az aradi közönség jó szívének, megértő szeretetének bizonyossága az a gazdag adakozás, amely annál értékesebb, mert sok két-három-négyszáz cigarettás adományból nőtt naggyá.

Román ujságírók

a meggyalázott Bukovinában.

(Hogyan bántak az oroszok a román „testvérekkel.”)

Tábori tudósítás.

Bukarest, március 29.

Az „Inainte” legutóbbi száma burdujeni tudósítójának táviratát publikálja, a mely annak a vizsgálatnak az eredményét közli, a melyet a romániai ujságírók személyes tapasztalatok alapján ejtettek meg, megvizsgálendő, hogy mit szenvedtek a bukovinai románok az orosz uralom alatt?

Kimpolungban — mondja ezen tudósítás — az oroszok átvonulásuk alkalmával felgyújtották a gimnáziumot, a jegyzők és az erdészek házeit. Hasonlóképen a tűz martalékaú dobták a törvényessék irattárát, egy gőzmalmot, több román mintagazdaságot feldúltak és számtalan asszonyon, leányon erőszakot követtek el.

Storoneban agyazolták egy Maria Antonica nevű asszonyt. Házaikat borították tűzbe és feldúlták Wassylko báró kastélyát.

Radautzon több nyilvános épületet a levegőbe röpítettek és számos leányt megbecstelenítettek. Számosabb magasabb állású hölgynek is kimondhatatlanul szenvednie kellett.

Az oroszok sok román papot fogságba vetettek és gyalog cipelték őket Temskig.

Tudvalévő dolog, hogy a román ujságírók kirándulásának tervét Bukovinába az oroszok által elkövetett garázdálkodások megállapítása céljából, az egyik bukaresti lap vetette fel. Az „Epoca” ezt a tervet merényletnek tartotta az oroszok ellen, akik — ugymond — szövetségsel Romániának.

Carp Péter lapja, a „Moldova” most a következőket válaszolja az „Epoca” megjegyzésére:

— Az „Epoca” úgy találja, hogy az orosz katonák bukovinai kegyetlenkedéseinek megállapítása merénylet az oroszok ellen. Ennek dacára az „Epoca” tudja, hogy ilyen kegyetlenkedések elkövetettek.

Egy magas állású burdujeni tisztviselő biztosított bennünket arról, hogy ő a saját szemével látott 10-12 éves leánykákat, akiknek a haját tincsekben gyökerektől rángatták ki a fejükből. Ezeket a feldúlt arcú leánykákat az orosz bestiák vágyaik kielégítésére használták fel és mert megkíséreltek ellentállani, vadállati kegyetlenséggel bántak el velük. Semmit, egyáltalában semmit és senkit sem kíméltek. Sem asszonyt, sem leányt. Mindent kiraboltak, mindent elpusztítottak. Amit nem lehetett elrabolni, azt szétrombolták. Ha egy asszonynak egy gyűrűt láttak az ujján, azt elvették tőle. Ha egy nyakéket láttak rajta, azt leoldották. Ha a gyűrű nem ment le könnyen az ujjról, levágták az ujját. Ezek azok az emberi bestiák, akikkel való szövetségre az „Epoca” Romániát bátorítja.

Börtönre ítélték a pancsovai bombás szerbeket.

(A szegedi honvédhadbiróság ítélete.)

Az Aradi Közlöny tudósítója.

Szeged, március 29.

A szegedi honvéd hadosztálybiróság folytatta Taraics Péter és társai pancsovai lakosok által az állam hadiereje ellen elkövetett bűntett tárgyalását. A tárgyalás második napján a két utolsó vádlott, Petkov Alexa és Milorád kihallgatása került sorra.

A vádirat azzal vádolja Petkov Alexát, hogy amikor az első két vádlott az ő korcsmájában kifundálta Pancsova elárulásának tervét, Petkov későbbi beszélgetés folyamán biztatta a vádlottakat, hogy menjenek át a csónakon a Dunán és értesítsék a szerbeket arról, hogy Pancsován nincsen katonaság, jöjjenek át és törjenek be a városba.

A vádlott tagadja a terhére rótt eseményt. Ugyancsak tagadja, Petkov Milorád pancsovai kereskedőségét is, aki szintén jelen volt a korcsmában s a vádirat szerint szintén buzdította Damjanovékat, hogy Pancsovát árulják el.

Ezek után a tanúk kihallgatása következett. A tanúk legnagyobb része csak egyes momentumokra tud fölvilágosítást adni, ezek azonban terhelőek.

Kihallgatják a többek között Marianovich Jánosné pancsovai napszámosnőt, akivel Taraics és Damjanov utközben találkoztak, amikor a bombát az őrházból ellopták és azt hazafelé vitték.

Az asszony azt vallja, hogy Taraics azzai állította meg, hogy tréfásan megkérdezte tőle, nem-e akar babot venni. Majd elkérték a kosarat azzal, hogy abba babot akarnak tenni, de utóbb, utközben megmondották, hogy bombát tettek a kosarában. A kosárral először az ő házába tértek, majd Taraics és Damjanov a kosarat tova vitték.

Kollarov Vaza 35 éves, görög-keleti valásu sebesült katona — akit hordágyon hoztak a tárgyaló terembe — mind a négy vádlottat ismeri. Szeptember 11-én, a kritikus napon feleségével a háza előtt ült (ekkor még nem volt katona). Látta, amikor Taraics és Damjanov egy kosarat hoztak és megálltak tőle nem messze. Taraics háza előtt. Amikor odértek a házhoz, Taraics odakiáltott neki, hogy jöjjön oda. Amikor tanu odament, Taraics ezt mondotta:

— Akar-e bombát látni? Ezzel lehajolt, föltakarta a kosarat és megmutatta a bombát, amely be volt takarva egy könnyű kabáttal. Amikor tanu kérdezte, hogy honnan szerezte a bombát, azt mondta, hogy az őrházban találta. Ezek után Taraics újra betakarta a kosarat és Damjanovval bemont a házába.

Amikor erre vonatkozólag vádlottakat fölhívják, hogy van-e valami megjegyzésük a tanu vallomására, Taraics azt mondja, hogy állítása hamis, mert a bombát nem az ő házába vitték, hanem Damjanovhoz.

A tanúk kihallgatása után a pörbeszédre került a sor.

Szende Vilmos dr. főhadnagy-hadbiró, ügyész hosszabb vádbeszédében a vádat teljes egészében fentartja és kéri a katonai büntető-törvények 327. szakasza alapján az állam hadiereje ellen elkövetett bűntettnek minősíteni és mind a négy vádlottat a 329. szakasz alapján súlyosan elítélni.

A védők a büncselekményt nem tartották megállapítottnak és kérték a hadosztálybiróságot a fölhozott nyomatékos enyhítő körülmények mérlegelésére.

A pörbeszédek elhangzása után, melyeket Draxler Brunó főhadnagy-tolmács szerb nyelven ismertetett a vádlottakkal, a hadosztálybiróság az ítélet meghozatala céljából visszavonult.

Két és fél órai tanácskozás után — este fél nyolckor — hirdette ki a hadbiróság ítéletét Szerdahelyi László alezredes-hadbiró. E szerint: Taraics Pétert 4 évi, Damjanov Miklóst 4 évi, Petkov Milorádot 2 évi és Petkov Alexet 3 évi börtönre ítélte a hadbiróság, mindeniknek beleszámítottak 2 havi vizsgálati fogságot, ellenben mindeniknek a büntetését bőjtnapokkal és egyes napokon kemény fekhellyel súlyosbítták.

Kilid-Bahr német katonája az ostromról.

(Aradra küldött levél a Dardanella-erődből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Távol keleten, a Dardanellák erődjén tövik meg az entente hadihajóinak minden fázódása. Leikes török szövetségeseink hősiessé tartják a híres erődöket, és egyik súlyos csapást a másik után mérik az ellenséges flottára. A Dardanellák erődjében német tengerészkatona is tartózkodnak, akik tanácsal, utbaigazitással szolgálják hű szövetségeseinknek. A törökországi német tengerészek egyikétől érdekes levelet hozott ma a posta Aradra, Steiner Miksa vállalkozónak, aki a múlt évben ismerkedett meg, egy utazás alatt Vogt Vilmos német katonával. A tengerész most a Dardanelláknak Kilid-Bahr nevű erődjében tartózkodik és innen emlékezett meg aradi ismerőséről. Március 10-ikén kelt a német nyelven írt, rendkívül érdekes alábbi levél, amely hűen kifejezi azt a bizakodó, lelkes hangulatot, amely a Dardanellák hősi védőit áthatja:

— Tiszteit Uram! Hálás köszönet februári kártyájáért. Kívánságának megfelelően bátorodom Önnek néhány sort írni. Itt ülök a Kilid-Bahr hegyén. Amint az újságkölteményekből már bizonyára tudja, a Dardanellák

erődeit az angolok és franciák most szorgalmasan lövöldözik, de édes-kevés eredménnyel. A banda ugyancsak rosszul lö. Kilid-Bahr kis hegysege egyetlen egy napon 324 lövést kapott, hát Istennek én még idáig ép bőrben vagyok. Egyébként itt mindnyájunknak nagyon jó dolga van; a törökök igen tanulékonyak és szívesen fogadják a német oktatást, hiszen tudják, hogy ez biztos eredményhez vezet. Fájdalom, itt nincsenek 42 centiméteres mozsaraink, mert akkor gyerekjáték lenne az angol és francia cirkálókat a soha viszont nem látásra a Dardanellák bejáratából kikergetni. De hadd jöjjenek csak, majd megvilágítjuk a banda előtt az utat.

Nem minden tetszik nekünk, mert a török szokásokat nem tudjuk és nem fogjuk soha elsajátítani, de mindent el kell viselni a nagy igazságos ügy érdekében. Együtt dolgozunk a török tisztekkel, akik valamennyien nagyon előzékenyek.

Sajnos, most elszólit a kötelesség és be kell fejeznem leveletem. Szívélyesen üdvözlö Vogt Vilmos.

Orosz tábornokok az orosz hadsereg állapotáról.

(Német kézre került hadsereg parancsok.)

— A szökevények armádiája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 29.

A német hivatalos organumok folytatják a zsákmányolt orosz hadseregparancsok közzétételét, amelyek élénk fényt vetnek az ellenség táborában uralkodó állapotokra. Az újabb közzétett parancsok a következők:

A főparancsnok tudtul adja, hogy a sebesülteknél foglyok hozzátartozói semmitéle segélyben sem fognak a jövőben részesülni. Oranowsky tábornok s. k.

Megállapítást nyert, hogy a közkatona eladták felszerelésüket és csizmájukat. Az ilyesmi már békeidőben is büntetendő cselekmény, de különösen szigorú elbírálás alá esik háborúban. Felhívom a parancsnokokat, hogy erre nagyon ügyeljenek s a bűnöket a hadbírósnak szolgáltatassák át.

Ismételten előfordult, hogy szökevényekre akadtak a front mögött. A főparancsnok tudtul adja, hogy a parancsnokló tábornokok és hadtápparancsnokok addig nem lesznek kitüntetésre felterjesztve, míg a legenergiusabb módon meg nem akadályozzák az ilyesmit.

A főparancsnok megtiltja, hogy Keletporoszországnak általunk megszállott vidékein a lakosság holmivaival játszenek. Fűteni csak fával és szénnel szabad, ami mindenütt kellő mennyiségben található.

Feltehető, hogy a ragályos betegségeket a németektől hurcolták át hozzánk. Ez arra vezethető vissza, hogy embereink a halott, vagy sebesült németektől elveszik ruháikat, ennivalójukat stb. Ezért legszigorúbban megtiltom, hogy bárki német uniformis darabokat viseljen, vagy pedig ennivalót vegyen el a foglyoktól és sebesültektől. Oranowsky tábornok s. k.

Ruszi tábornok parancsa: Megállapítást nyert, hogy a Visztula jobbpartján lakó német parasztek a német csapatoknak fényjeleket ad-

nak. A legtöbb parancsnok elrendeli, hogy ezeket a helyszínen vizsgálat nélkül akaszták fel. A német parasztek eltávolítandók a Visztula vidékéről.

A főparancsnok még egyszer utal arra, hogy ügyelni kell az egyes kötelek közti legszorosabb összeköttetésre. A hanyagság e tekintetben annyira ment, hogy a következő eset történelmetl meg:

Két kötelek, amelynek az ellenséget kellett volna megtámadni, egymást támadta meg s ezt csak akkor vettek észre, amikor bajonetrohamra mentek egymás ellen. A főparancsnok ezért követeli, hogy végre ügyeljenek az egyes hadseregcsoportok közti szoros összeköttetésre s ezért a vezetőket teszi felelőssé. A fenti szomorú eset a II. szibériai hadtestnél történt.

Beérkezett jelentésekből azt látom, hogy egyes csapatrészek nem kapják meg az előírt kenyérmennyiséget, aminek a jövőben nem szabad előfordulni. Oranowsky tábornok s. k.

Pozíciós harcnál ha valamely állásban a seregek hosszabb ideig megmaradnak, az előlfekvő csapatokat a hátulsó tartalékok felváltják. Ilyen esetekben a legelső vonal csapatai addig nem hagyhatják el állásaikat, míg a tartalék azt el nem foglalta. E tekintetben egy szomorú eset történt:

Egy csapatot visszavonult anélkül, hogy a tartalék megérkezését bevárta volna. A németek ezt észrevették, elfoglalták az állásokat s oldaltüzzel megsemmisítették az állások mellett fekvő századunkat.

Ez egyúttal azt is bizonyítja, hogy az előretolt csapat sem fogantositott biztonsági intézkedéseket. A főparancsnok ismét utal a csapatok közti összeköttetés és a felderítőszolgálat fontosságára. Siewers tábornok s. k.

A legtöbb hadvezetőség parancsa: A sebesült vagy beteg tisztek tartoznak már rakonvaleszens állapotban visszatérni csapataikhoz.

A tisztek tartoznak a legénységben azt a hitet élesztetni, hogy békekötés után a foglyokat visszavásároljuk s Oroszországban agyonlőjük őket.

Hétezerötsharmincöt választó Aradon.

(Az általános választói jog első névjegyzéke.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 29.

Arad város központi választmányára holnap délben ülést tart, hogy a most már végképpen elkészült választói névjegyzéket lezárja, aláírja és intézkedjék, hogy azok rendeltetési helyükre, a belügyminiszterhez, a közjegyzőkhöz és a városi levéltárba kerüljenek. Ezzel ennek az egy évre választott központi választmányának mandátuma le is jár s helyébe lép az a bizottság, amelyet a februári közgyűlés küldött ki három esztendőre szóló meghatalmazással, a választások intézésére.

Az új választói törvény alapján készült választói névjegyzékek április hó elsejével válnak egy esetleges képviselőválasztás törvényes és egyedül érvényes bázisul és érvényességük az 1915. és 1916. évre is kiterjed. Új választási jegyzéket csak az 1917-ik évben kell készíteni. Aki tehát időközben megszerzi a választói jogosultságot, azt csak két esztendő múlva gyakorolhatja. Az említett ideig az aradi választók száma nem változik, de 1917. éven túl minden esztendőben ki kell egészíteni a jegyzéket az új választókkal. Az átmeneti idő azonban összeesvén a háborúval, senkire hátrányos nem lesz, mert a mandátumok meghosszabbítása következtében valószínűleg csak két év múlva lesznek képviselőválasztások.

A választói lajstromok az emberileg lehető legtöbbéletebb módozer szerint készültek és az azok alapját alkotó cédula katalógus a későbbi kiegészítést és korrigálást is könnyűvé teszi és egyúttal biztosítja azt is, hogy senki, akinek választói jogát megállapították, a jegyzékből ki sem maradhat. Angel István dr. főjegyző elismerésre méltó, alapos és a törvény beható ismeretét bizonyító nagy munkát végzett a névjegyzékek elkészítésével. Bizonyítja ezt az is, hogy a polgárság köréből egyetlen egy panasz sem ment a közigazgatási bírósághoz.

A város két képviselőválasztói kerülete, a most már véglegesnek mondható számadatok szerint, majdnem egyenlő erősségű a választók számát tekintve. Az első kerületben van 3537, a másodikban 3998 választó. Összesen 7535 szavazó polgár gyakorolhatja tehát alkotmányos jogát Arad város területén. Amint látható, az új törvény nem növelte meg oly módon a választók számát, mint azt hitték. Előzetesen számítgatók azt mondták, hogy Aradon legalább tízezer választó lesz, ha az általános választójog életbe lép. Ha tekintetbe vesszük, hogy a város fejlődésével a régi törvény idején egyik választótól a másikig 1000—1200 volt a természetes szaporulat és ha tudjuk, hogy a legutolsó választás alkalmával 5400 volt a választók száma, akkor az tűnik ki, hogy a jog kiterjesztés következménye 1000—1200 polgár választói jogosultsága, ami a város ipari és kereskedelmi jellegének felel meg. A törvény tehát a célját azzal érte el, hogy a természetes fejlődés tempóját nagy ugrással nem siettetni és módot nyújt az új rend hatásának megfigyelésére, tanulmányozására.

A választói kerületeken belül, mint ismeretes, négy szavazó kör van és minden körnek külön választói névjegyzéke készült, mert a jövőben minden polgár abban a körben szavaz, amelynek jegyzékébe fel van véve. Az első kerület I-es körében 688, a II-ik körében 814, a

III-ik körében 850, a IV-ik körében 1185 választó van, a második körlet I-ső körében 1157, a II-ik körében 880, a III-ik körében 1196, a IV-ik körében 765 választó van.

Az aradi színház háborús szezonja.

(Szendrey Mihály a társulat terveiről.)
az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 29.

A háborús színházi szezon befejezéséhez közeledik, egy hónap múlva bezárulnak a téli színház kapui s — amint azt mindenki reméli — mire újra megnyílnak, a megpróbáltatás napjai már elmúlnak tőlünk. A szezon befejezése előtt Szendrey Mihály színigazgató az elmúlt évről s a téli színház még hátralévő szezonjáról munkatársunknak a következőket mondotta:

— Azt mindenki tudja, azt úgy hiszem mondanom sem kell, hogy az aradi színház még oly gyöngy szezon, mint az ideai, nem látott. Mindenesellett mi is becsülettel végigküzdtünk a nehéz idők s bizva reméljük, hogy nemsokára a jobb napok következnek. Az elmúlt szezon alatt négy-száz-ötven emberrel sem teltek meg a színház padjai s a konzorciumba verődött társulat tagjainak a legnagyobb kitérője volt szükségük. Ennek illusztrálására elég az a tény, hogy a konzorcium legutóbbi havi bruttó bevétel tizenkét ezer koronát tette ki, ami rendes körülmények között nyolc-tíz nap anyagi eredménye. A legnehezebb probléma azonban most következik: az egy havi szünet. Sajnos, félretenni a csekély osztalékból fizikai lehetetlenség volt s így a legnagyobb problémát a szünet alatt miből fogják magukat fenntartani a színészek? Bizva bizom abban, hogy a feltételek képest a kultuszminiszter június havára kiutalja a konzorcium részére a rendes s a költségtérítésbe is beállított négyezer korona szubvenciót, mivel a társulat tagjai egzisztenciájuknak alapját biztosíthatják.

— A színház jövő havi programja a következő: Husvét hétfőjén este mutatja be a társulat a Magyar színház rendkívüli sikerű újodását, a Papa kedvencét, a melynek főszerepét Rontay Boriska Várnay és Győző játsszák, de foglalkoztatva van a darabban a társulat valamennyi elsőrendű tagja. A darab Engel és Horst egyszerű munkája, a melynek szüzséjét legutóbb Kék egér II. címmel mozidarabban dolgozták föl s az aradi Apolló színház mutatta be nagy sikerrel.

Április 8-án, 9-én, 10-én és 11-én Berky Lili, a Népepera ünnepelt primadonnája vendégszerepel a Mozitündér, Kis gróf, Éva és Tolonc című darabokban. Utána közvetlenül Gái Gyula lép fel a Biborban-ban, Otthon-ban és Bölcs Nathán-ban. Ezt követi Kálmán Imre és Martos Ferenc operettjének, a szenzációs sikerű Zsuzsi kisasszonynak bemutatója, amelynek címszerepét Pataky Vilma fogja játszani.

A következő héten ismét Gombaszögi Frida fog vendégszerepelni, még pedig a Rablólovagban, Sárga lilium-ban és a Halló-ban. Utána a nagy művésznő huga, Gombaszögi Ella, a Vig-színház izmos tehetségű művésznője lép fel a Délibáb utca-ban és a Tündérlaki lányokban. A szezon végén Diósi Nusi fog még vendégszerepelni, befejezésül az elsőrendű tagok jutalomjátéka következik.

A műsortervezet legfeljebb még annyiból szenvedhet változást, hogy a programot még gazdagabbá és változatosabbá tesszük: ígérem van ugyanis Varsányi Irénitől és Szamosi Elzától, továbbá Környei Bálától, hogy három-három estére lejönnék.

A nyári szezonban első sorban Rényinek, a Kis gróf szerencsés szerzőjének nem kevésbé nagyszerű operettjét, a Tiszavirágot mutatjuk be. A nyári szerepek különben a szokáshoz híven vendégszereplést fogják kitölteni. E tekintetben már tárgyalásokat folytatok Király Ernővel, Fedák Sárival, Rákai Mártonnal, Fenyvessy Emillel stb. Nagyon valószínűnek tartom, hogy az évben a nyári szezon két-három héttel, sőt esetleg egy teljes hónappal meg fogjuk hosszabbítani.

H I R E K. LEGÚJABB.

Érkezett éjjel 2 órakor.
(Táviroda cenzuséva.)

Athén. A Havas ügynökség jelentése szerint március huszonnyolcadikán délelőtt az ententenak tizegységű flottája bombázta a Dardanellák ütegeit és erődjait. A törökök több hajót eltaláltak. Az erődök sérülése nem volt megállapítható.

Csernovitz. Zaleszcikínél a Dnyeszeren köhid van, amelynek déli fejeit az oroszok több lövészárokkal megerősítették. Ezekből néhányat elfoglaltunk.

Athén. A francia tisztak azzal magyarázzák a franciák hajóvesztéseit a Dardanelláknál, hogy az angolok távolról lönek és a franciákat küldik előre. A törököknek újrendszerű torpedóirányzója van, mely a találatot biztosítja.

Genf. A sarosi öbölből eddig csak a franciák bombáztak, most az angolok is odaküldték a Queen Elisabeth csatahajót.

Eperjes. Hadvezetőségünk díjakat tűzött ki a Sáros megyében elásott orosz ágyuk megtalálására.

Genf. A sváci lapokat kitiltották Franciaországból. A svájci sajtó ugyanis híven közölte a német hivatalos jelentéseket is és a francia népnek nem szabad olvasnia — az igazságot.

Berlin. Strassburgot egy ellenséges aviatikus bombázta és a lehullott bombák két leányt megölték, nyolc embert megsebesítettek.

London. A semleges államok tiltakozását a németellenes blokád miatt az angol kormány március huszonötödikén visszautasította.

Berlin. Neuve-Chapellenél az angolok bunkókkal kergették maguk előtt a színes katonákat, akik a szó szoros értelmében pajzsul használnak fel.

Berlin. A Berliner Tageblatt katonai munkatársa Moraht őrnagy beszélgetést folytatott hőtendorfi Conraddal. A monarchia vezérkarifőnöke többek közt ezeket mondta:

— Néma hősiesség küzd a Kárpátokban már hosszabb idő óta a rettenetes tulerővel szemben. A nyilvánosság előtt még nem köztudomású, hogy a háboru első stádiumában 109 orosz gyalog hadosztály és harminckilenc lovas hadosztály tulnyomó része az osztrak-magyar sereg negyven gyalog és tizenegy lovashadosztályára vetette magát, hogy ezek szétíprása után Németország ellen induljon. Nagy vitézséggel, a legsúlyosabb körülmények között patakokban öntöttük vérünket szövetségeseinkért és kitartóan teljesítettük a reánk váró feladatot. Nyolc hónapon át feltartóztattuk az ellenséget. Most úgy a galiciai, mint az északi német hadszíntéren változás mutatkozik, úgy a támadó, mint a védelmi hadviselésben.

Mitanó. Nikolajevics Miklós nagyherceg, orosz generalissimus parancsot adott, hogy Przemysl védőseregével megkülönböztetett tisztelettel bánjanak a oroszok.

gott füzteket ne szállítsák a távol keleti vidékekre, hanem Közép-Oroszországba helyezték el és eddig nem adott kedvezményben részesítsék. A Corriere della Sera katonai munkatársa az oroszok veszteségét Przemysl két ostroma alatt összesen száz-huszezer emberre teszi.

Bukarest. A Pruth áradása következtében a bukovinai hadműveletek szünetelnek. Jakobonitól a magyar határig terjedő útvonalon sok ezer munkás helyreállítja a közlekedést.

Konstantinápoly. Kozán és orosz gyalogos csapatok Arrak folyónál megtámadták a török csapatokat, de súlyos veszteséget szenvedve visszavonultak. A medinai part mentén angol hadihajó gránátokkal bombázta Medina várost és megkísérelte csapatok partra szállítását, de az arabok rejtett helyről sortüzet adtak az angolokra, akiknek nagyrésze elesett vagy megsebesült.

— Barbini vezérőrnagy kiténtetése. Az aradi háziereg volt parancsnokát, Barbini Sándor vezérőrnagyot, a nagyváradi 33. gyalogdandár kitűnő parancsnokát szép kiténtetés érte. Az uralkodó a jeles tábornoknak az ellenséggel szemben vitéz és eredményes magatartása elismerésül a már korábban elnyert III. osztályú vaskoronarendhez a hadiékítményt adományozta.

— A Kulturpalota gyűjteményei közül a ereklyemúzeum hétfőn, szombán, pénteken, a képtár kedden, csütörtökön és szombaton, mindkét gyűjtemény vasárnap és ünnepnap tekinthető meg délelőtt 9—12, délután 3—5 óra között. A belépő-díj az egyes táruk megtekintésére hétköznap 40, vasárnap 20 fillér. A gyűjtemények együttes megtekintésének díja 1 korona.

— Társas vacsora. Az aradi orvosok által szombat este, a Ferenc József renddel kiténtetett Gidófalvy Béla dr. törzsorvos tiszteletére rendezett társasvacsora Mojzes Lajos éttermében volt és úgy a menüvel, mint a kiszolgálással sok dicsőretet érdemelt meg a tulajdonos.

— A világháboru veszteségeiről készült genfi kimutatásban, mint értesülünk, a mi veszteségeinkről szóló adatok nem mindenben fedik a tényeket.

— Szolgálatba visszatérő huszárezredes. A király György-Szentmiklósi Gergely Miklós, szegedi 3. honvéd huszárezredbeli, várakozási illetékekkel szabadságot és az újlag megéjtett felülvizsgálatnál szolgálatképesnek osztályozott ezredesnek, 1915. évi március hó 1-vel a tényleges szolgálati állományba való felvételét legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott.

— Bezárták a szerb iskolákat. Zágrábból jelentik: Szerbiából jövő hítes értesülés szerint a szerb közoktatásügyi miniszter elrendelte az összes szerb iskolák bezárását. A járványok ugyanis szükségessé tették, hogy az iskolaépületeket kórházakká alakítsák át. Az egész tanszemélyzetet ápolókká képezik ki s ekként fogják őket foglalkoztatni.

— Ajánlat katonai bõrnemű cikkek szállítására. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara közli, hogy nagymennyiségű katonai bõrnemű cikkek szállítása válik szükségessé a közeli hetekben. Az összes szállítási feltételek meg tudhatók az egyes ipartestületeknél egy héten belül. A pályázatokat április 10-ig kell benyújtani az ipartestületekhez. Az ajánlatban pontosan feltüntetendő, hogy milyen cikkek előállítására pályázik és hogy hetenként hány pár tud előállítani a csoport.

— Nem lehet husvétii csomagot küldeni a katonáknak. A fronton küzdő katonák nem fognak hazulról husvétii ajándékot kapni, mert a hadvezetőség a rossz időjárás miatt elrendelte, hogy *husvétii csomagokat ne vegyenek föl a postán.* Erre az intézkedésre a karácsonyi tapasztalás bírta rá az intéző köröket. A polgári lakosság akkor is rengeteg ajándékot küldött a katonáknak, de a többnyire ételeket tartalmazó csomagok a rossz utak miatt oly későn érkeztek a frontra, hogy már elromlottak. Mivel most még nehezebben járhatók az utak, a postacsomagok föladását meg kellett tiltani. A hadvezetőség kárpótlásul elhatározta, hogy kevéssel husvét után megengedi, hogy a polgárság nyári felszerelési tárgyakat, fehérneműt, dohányt és szivart küldhessen harcoló fiainak. Egyszerre csak bizonyos tábori posták számára lehet majd csomagot föladni. Az első tábori posta-csoport számára április 12-én fogadnak el csomagot és pedig a következő számú tábori postákhoz: 6, 9, 11, 16, 20, 22, 25, 28, 34, 37, 39, 41, 43, 51, 54, 55, 56, 61, 64, 69, 76, 81, 83, 85, 101, 113, 116, 119, 121, 124, 125, 129, 133, 136, 141, 145, 151, 163, 170, 186, 187, 188, 202, 300, 301, 302, 303, 305, 307, 308, 310, 313, 314, 315, 316, 317 és 318. Hogy a többi tábori postára mikor lehet csomagot föladni, azt majd minden alkalommal idejében nyilvánosságra hozza a hadvezetőség.

— Halálözás. Az aradi társadalom egyik általánosan ismert és becsült tagja hunyt el a mai napon Bécsben: *Jellinek Henrik dr. ügyvéd, Kell Lipót dr. ügyvéd* társa ma 42 éves korában több heti szenvedés után a bécsi Löw-féle szanatoriumban, ahol betegségére gyógyulást keresett, meghalt. *Jellinek dr.* több héttel ezelőtt betegedett meg. Egyik fogától csontbárhagyuladást kapott és ennek következtében vérmérgezése támadt. A bécsi Löw-szanatoriumban megoperálták, de baján már nem lehetett segíteni és ma kiszenvedett. Özvegye és két árva fia siratja. Az elhunyt több mint egy évtizede tagja az aradi jogásztársadalomnak és éles judiciumával, nagy jogi készségével, korrekt elveivel, alaposágával általános nagybecsülést szerzett úgy kortársai, mint a jogkereső közönség körében. Néhány esztendővel ezelőtt a Délmagyarországi Fűszerkereskedők Egyesülete ügyészévé választotta. Az elhunyt holtestét a család Aradra hozza és itt temeti el.

— A posztócsalók a honvédségi fogházban. *Budapestről* jelentik: A főkapitányságon a posztócsalás bűntényében a nyomozást még mindig folytatják és az eddigi kihallgatások eredményeként a rendőrség temérdek új és fontos adat birtokába jutott. Az érdekes ügynek még igen sok mellékága van, ami szükségessé teszi, hogy a rendőrség és a nyomozó hatósága ezekre is kiterjesszék a vizsgálatot. Valószínű azonban, hogy a rendőrség a nyomozást még e hét folyamán befejezi és az összes iratokat a letartóztatott gyanúsítottakkal együtt átzelegáltatja a katonai hatóságnak. Tegnap kísérték át *Neumann Lászlót, Szász Odónt és Bora Jenőné, a Konti-utcai honvédkerületi fogházba.* A rendőrségről egyelőre többet nem szállítanak el a katonai fogházba, mert a nyomozás érdekei úgy kívánják, hogy a letartóztatásban lévő embereket szükség esetén még többször is kihallgassák. A főkapitányságon a mai nap kihallgatásokkal telt el. A rendőrség munkájától függetlenül nagyszabású nyomozást folytat a katonai hatóság is, ennek részleteiről azonban természetesen a nyilvánosságra semmi sem jut. Várható, hogy a pénteken kiadott rendőri kommunikét egy másik, sőt egy harmadik is fogja követni és értesülé-

sünk szerint az ügy katonai részéről a honvédelmi minisztérium fog kommunikét kiadni.

— Sötétséget okozó gyerekszín. Vasárnap este a város igen nagy részében egyszerre elsötétültek a villamos csillárok, elfeketedtek a parázsló, vakító villamoskörtek és félóraig egyiptomi sötétségben botorkált a Maros-part és főtvonal közt elhúzódó városrész utcáin, házaiban mindenki. Telefonok berregtek és panaszos, zugoló, türelmetlen hangok tudatták a villanygyárral a váratlan balesetet. A villamos telepen azonban minden rendben volt: a dinamók egyenletesen zúgtak, a vaskos áramvezetékek hibátlanul futottak ki a telepről és a sötétség okának kiderítésére küldött szerelők sem tudtak egyhamar a vonal mentén a zavart előidéző okra rábukkanni. Végül valahol az Árpádtéren megtalálták az egyiptomi sötétség okát: külvárosi pajkos gyerekek a beálló szürkületben azzal szórakoztak, hogy a magasban futó áramvezető sodronyokra drótdarabokat hajgáltak föl addig, amíg egy hosszabb drót fennakadt és összeköttetést, rövidzárlatot idézett elő a világító vezetékben. Ennek természetesen az lett a következménye, hogy a vezeték mentén levő lámpák kialudtak. Amint a villamostelep szerelői eltávolították a zavart okozó tárgyat, az áram azonnal hibátlanul funkcionált. A villanygyár jelentést tett az esetről a rendőrségnek és valóban szükséges is lenne, hogy a rendőrség védje meg a közönséget vásott gyerekek kártokozó csinnyei ellen és az őrszemek a legszigorúbban járjanak el a villamosvezetékek ilyen és hasonló bolygatói, rongáló ellen.

— A Kulturpalota Könyvtára a husvétii ünnepek alatt március 29-től április 6-ig zárva marad és ez idő alatt a könyvkölcsönzés szünetel.

— Elégett orosz vasut. Varsóból jelentik Rómán át: Egy vigyázatlanságból eldobott gyufaszálatól fölrobbant egy éterrel teli hordó egy olyan vasuti kocsiban, amely Moszkva felé igyekezett. Negyvonnél több utas szenvedett súlyos égési sebeket, tizenhárman haldokoltak, hárman pedig meghaltak aközben, hogy a kórházba szállították őket.

— Viharkisasszony. (Az Uránia nagyszerű vigjátéka.) Kipirult leányarcok derűs tekintete, kacagóan beszédese ajkak dícsérete ecsetelte meg azt a sikert, mely a színház tegnapi bemutatóját kísérte. Mint mikor valaki a gyermekszoba régi, mégis friss illatú, levegőjébe száll vissza, hogy azok emlékeiből kedvet és életvidámságot merítsen: úgy üdítette fel tegnap a lelkeket az a naiv, bájos pajkosasság, melylyel Loló, a kis huncut tréfáit elkövette. Az elmúlt gyermekévek minden emléke felújult tegnap a nézőtérén, a boldog tiszta emlékek arany sugarai szálltak szerte a levegőben: mindenki visszagondolt a maga csinnyjeire és jól esett látni azt, amit más gyermekek elkövetnek. A fehér leányszobából keresztül a szigorú zárda falain, egész az oltárig kísérik a bájos gyermeket, akit Dorrit Weixter személyesít. — *„Add meg a mindennapi kenyerünket”* filmtragédia az Urániában. 5

— A vetések állása. A környékbeli vetések állásáról szóló jelentések most a háboru alatt fokozottabb jelentőséggel bírnak. *Pécskán* az őszi buzavetések igen szépen és jól teleltek, a vetések tulszerűek. Derült, napos időre volna szükség, hogy a tavaszi munkálatokat befejezhessék.

— Az ünnepekre *Fischer Nagy* Áruháza a következő cikkeket ajánlja n. m. leányka ruhácskák és fiú öltönyök, patont és cérna harisnyák, svetterek, szép leányka és fiú sapkák és kalapok. Jó férfi ingek már 3 koronától alsó nadrágok köpör 2 kor. 50 fillértől, selyem nyakkendők 1 korona. Gyermekek kocsik és székek, nyári sport kocsik. Fénykép kedvezmény! 227

— Értesítjük becses vevőinket, hogy külföldi bevásárlási körutunkról megérkeztünk és sikerült legmodernebb *Bally* sweici és *Popper* cipőárúktól szép választékot beszerezni. *Buchsbaum* és *Tarsa* cipőkülönlegességi üzlete. 1189

— Az influenza, sokszor súlyos következményeivel, ismét elharapódzott. Minden nátha, minden könnyű hurut komolyan veendő és egyetlen szer sem alkalmasabb arra, hogy óvólag hasson, mint a kellemes ízű *Sirolin Roche*, amely minden gyógyszerárban kapható. 8841

— Fűtés papirossal. Az újságpapírost 36 óráig vízben áztatjuk, azután gombócformára összenyomjuk és megszáritjuk. A száradás után ez a papíryanag épen olyan jó fűtőanyag, mint a szén. A papirgombócok sem égnek lánggal, hanem mint a szén, izzanak. Különösen jó fűtőanyag az ilyen papíros akkor, ha brikettel keverik. Három papirgombóc és egy darab sajtolt szén állítólag bőven elégséges arra, hogy egy font húst kitűnően megfőzzenek vele. A drága tüzelő anyag mellett sokat megtakarítunk, ha a fűtésnél erre a célra megfelelő, olcsó hulladék-papírt használunk. Kb. 50 kilós bálakban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalában.

— 35 dekás tábori dobozok *Kerpelnél*.

EGYESÜLETI ÉLET.

Az Oltáregyesület közgyűlése.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 29.

Az aradi Oltáregyesület március 28-án délután tartotta közgyűlését a városháza dísztermében, a mely majdnem kicsinynek bizonyult a nagyszámmal megjelent tagok befogadására. *Özv. Hauser Károlyné* ezredesné elnöki megnyitó beszéde után *Lakatos Ottó dr.* minoritarendi tartományfőnök emelkedett szólásra a következő szép, lendületes szavakat intézte a jelenlevőkhez:

— Nagyhét küszöbén vagyunk. Ez a szent idő az Olajfák hegyén verejtékező s a Golgotha ormán kiterjesztett karokkal a világot átölelő s szomorúságában is nagy, szenvedésében is felséges Istenemben dicső alakját állítja lelki szemünk elé. Máskor is megültük a szent időt, de mintha ünneplésünkben profán hangok keveredtek volna, melyek egyáltalában nem lehettek méltók sem a megváltás nagy gondolatához, sem a Megváltónak irántunk tanúsított végtelen szeretetéhez. Hies hányszor léptük át mámoros fővel, átmulatott éjszakák után a nagybőjtnek, sőt sokszor a nagyhétnek küszöbét is. Oh mert a fájdalmat átérzeni s még inkább a fájdalmat átélni nehezen tudják azok, a kiknek sok jutott a világ örömeiből és csillogó hiúságaiból. A szenvedést a maga fonságában csak a szenvedő lélek értheti meg! És épen ezért ma, a mikor a fájdalom és megpróbáltatások egész tengere vesz bennünket körül, ma, a mikor ugyyszólván percről-percre szaporodnak körülöttünk az apákat, vagy a férjeket, vagy a gyermekeket sirató könnyes arcok és gyászoló szívek: ma emelkedettebb lélekkel, nagyobb megértéssel és épen azért nagyobb áhitattal köszöntjük ezt a szent hetet... Ma fel tudunk menni, sőt jól esik felmenni az Üdvözítővel az Olajfák hegyére, hogy utánna mondjuk: „Atyám ha akarod, muljék el tőlem e pohár!” Ma fel tudunk menni a Kálvária hegyére, hogy egyesítsük szenvedésünket az ő szenvedésével, hogy az ő erejéből merítsünk erőt, az ő türelméből tanuljunk kitartást s az ő bizó és biztató szavaiból merítsünk vigasztalást szomorúságunkban és fájdalmaink között... Ime ez a ránk szakadó nagy veszedelmeknek erkölcsnemesítő, életet-fakasztó kihatása, hogy úgy mondjam: ez a háboru áhitata lelkünkben. Ezzel a szomorúsággal, de nem reménytelenséggel és sötét kétségbeeséssel átszőtt és könnyekkel átitatott áhitatnak a hangulatával üdvözölöm az én kedves Oltártestvéreimet ma, a midőn hosszabb

Uránia Színház. Dorrit Weixler film: VIHARKISASSZONY. Vigjáték 3 részben.

idő után ismét összegyűltünk, hogy beszámoljunk a múltban teljesített működésünkről a tanácskozással a jövő munkásságunk előfeltételeiről.

Majd az Oltáregyesület két utolsó évének történetét vázolta a rendfőnök, kiemelve abból a legjelentősebb mozzanatok, megemlítve egyúttal azt a nagy tevékenységet is, amit az egyesület a hadbavonult és a sebesülten visszatérő katonák felruházása érdekében kifejtett. Az egyesület varrodájából ugyanis körülbelül 2000 darab ruha és néhány száz kötött holmi került ki. A rendfőnök beszámolója után Buja Sándor főtitkár, egyesületi ellenőr ismertette az egyesület vagyoni helyzetét; majd Novák Elemér dr. mondott hangzatos beszédet. Azután az egyesület új tisztikarát választották meg. Elnök lett özv. Hauser Károlyné ezredesné. Másod elnök Lócs Rezsőné. Alelnökök: Baros Boriska, Boros Jusztin, Salamon Sándorné és báró Urbán Péterné. Titkár: Novák Elemér dr. Jegyző: Drescher Gizella. Háznagy: Láng Jánosné. Pénztáros: Hofmann Antal. Ellenőr: Buja Sándor. Számvizsgáló bizottság: Reichner Károly, Angel Mátyás és Koszka Emil. Végül Monay Ferenc dr. plébános mondott hazafias érzéstől minden ízében áthatott, költői hangú, magas szárnyalású, hatalmas beszédet. Az egyesület a beszédet Buja Sándor indítványára jegyzőkönyvbe foglalja.

(*) Az izraelita jótékony egyesület közgyűlése. Vasárnap délelőtt tartotta rendező évi közgyűlést az aradi izraelita jótékony egyesület.

Glück Károly elnöklete alatt. A közgyűlésen Vajda József hitközségi jegyző olvasta fel a titkári jelentést, amely beszámol a egyesület elmúlt évi működéséről és kegyeletteljes szavakkal emlékezik meg Wallfisch Arminről, az egyesület elhunyt alaptöke kezelőjéről és Tolnai János dr. választmányi tagról, akik mindketten agilis, tevékeny tagjai voltak az egyesületnek. A jelentés felolvasása után Mészner Jakab hálás szavakkal mondott köszönetet az egyesületnek emberbaráti munkásságáért. Ezután a választások következtek. Elnökké egyhangulag ismét Glück Károlyt választották meg, alaptöke kezelőnek Leichter Lipótot. Két új választmányi tagot is választottak: Keppich Zsigmondot és Szűcs F. Vilmost.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1915. évi március 30-án:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Itt először:

A r i p a s o k.

Életkép.

Királyért és hazáért.

Énekes blüette 1 felvonásban.

Néma asszony.

Énekes bohózat.

Kezdete este 1/8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

ARADI KÖZLÖNY

1915. évi április 1-től új előfizetést nyitunk az Aradi Közlönyre.

Az Aradi Közlöny ma Magyarország legelterjedtebb, legértelmesebb és legkedveltebb vidéki napilapja, mely a háború alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szövegrészének terjedelmét és ma is a régi nagyságban jelenik meg.

Az Aradi Közlöny a világháború eseményeiről mindenkor a legaktuálisabb és a legfrissebb tudósításokban számol be. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén és legolvasottabb napilap.

Az Aradi Közlöny-t a közönség minden rétege olvassa épen ezért egyben a legjobb hirdetői organum is.

Minden új előfizető, aki április hó 1-vel negyedévi előfizetéssel belép az előfizetők sorába, ajándékkul ingyen és bérmentve kapja az Aradi Közlöny Képes Naptárát az 1915. évre.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

egy hónapra 2 K. — fill.
negyedévre 6 " — "

Vidéken:

egy hónapra 2 K. 40 fill.
negyedévre 7 " — "

ELADOK:

90 liter 2 éves igen finom cognacot, vevő hordójába s vasutra kiszállítva, literenként 6.00 koronáért. — 70 kg sertésszirt, 3 darab 30 literes bődönben, kg-ként 4.40 korona vasutra szállítva. — Egy darab 270 kgos hizott sertést élő súlyban 240 fillérért levonás nélkül 12 db 4-6 hetes ugyanannyi kg-os vágni való malacot, kgként élő súlyban 180 fillérért.

Cím: Molitoris, g. intéző, Borosjenő.

1915. évi 828. sz.

Tölgy donga és küllő eladás.

A pécskai m. kir. erdőgazdálkodás hajlasi raktárában készletezett 7884.6 akó tölgy donga 12-, 2025 selejtes tölgy donga 1-, és 26650 darab tölgy küllő 5 eladási csoportban zárt írásbeli ajánlat útján fog eladni.

Az ajánlatok 1915. évi április hó 20-án déli 12 óráig nyújthatók be az alólról m. kir. főerdőhivatalnál, hol azok április hó 21-én d. e. 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Árverési egyúttal szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték és részletes adatok a m. kir. főerdőhivatalnál Lippán (Temesmegye) valamint a m. kir. erdőgazdálkodásnál Pécskán (Áradmegye) díjmentesen szerezhetők be.

Lippa, 1915. évi március hó.

1174

M. kir. Főerdőhivatal.

SIROLIN "Roche"

szélbetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.
Ki használjon sirolint?

1. A szélbetegségek ellenében.
2. A számarhurut ellenében.
3. Az asztma ellenében.
4. Az influenza ellenében.

5. Az asztmában szenvedőknek.
6. A számarhurutban szenvedőknek.
7. Az influenza ellenében.
8. A szélbetegségek ellenében.

Kapitányi minőségű
szőlőből, ára 4 Koron

Grünberger R.

**E
L
Ö
N
Y
O
M
D
A**

Arad, Atzél Péter-u. 3., I. em.

Legfinomabb

Petroleum

Str. 72 fillér.

Braun N. A.

festékraktárban

Arad, Boros Beni-tér 7.

Szőlőkaró.

Elsőrendű hasított száraz tölgysfa szőlőkaró 6 és 7 láb hosszúságban bármely álmásra megrendelhetők

Holländer Ig. és Fia

cégnél Aradon. 1175

„PENSIO EXQUISITE“

VILLA IRENEA

VOLOSKA—ABBAZIA

Előkelő ház, a festői északi strandon, közvetlen a tenger partján, csodaszép parkban, 21 elegánsan berendezett szobával, erkélyekkel, saját tengeri fürdővel és kikötővel. Elsőrangú konyha. Gyönyörű fekvésénél fogva üdülést kívánó turisták részére különösen alkalmas.

Válogatott nyirségi

burgonya,

egészséges makói

hagyma,

szőlő permetezéshez

rézgálic

nagyobb tételekben kapható: 1107

Roth József

Arad, Eötvös-u. 3. sz. Telefon szám — 63

Magas törzsű és bokor rózsák

kiváló erős példányok, ugyszintén gyümölcs- és vadgesztenyefa ösometék különböző nemes fajok olesó áron kaphatók az Aradi és csanádi egyesült vasutak kertészeteiben. Megrendelések bármely Acsev. állomáson vagy Acsev. különbirtok kezelőségénél fogadtatnak el. Arjegyzék kívánatra küldetik.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás

ellen megbízható és legjobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ara 70 fillér.

Tussinal-tea

Ara 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Az ujonnan életbe lépett polgári perrendtartás folytán szükséges

ügyvédi

és

birósági

nyomtatványok

kaphatók az

Aradi Nyomda Részvénytársaság

nyomdájában,

József főherceg-ut 22. szám.

(Bejárat a Kossuth-szoborral szemben.)

Kalmár József

villanyzerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz. Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

7098—1915.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy folyó hó 29-től kezdődő búzát, rozst, árpát, tengerit és burgonyát, valamint az ezekből előállított lisztet és a rizslisztet nem postai polgári forgalomban vasúton, hajón vagy gépkocsin a város területén kívül eső helyre, csak szállítási igazolvány mellett szabad elszállítani.

Vasúti és hajózási vállalatoknak fejt említett cikkeket fuvarozás vagy tárolás végett csak úgy szabad átvenniük, ha a feladó a fuvarlevél mellett a szállítási igazolványt is bemutatja.

A szállítási igazolványokat Zubor Andor tb. főjegyző a városháza 108. számú irodájában a hivatalos órák alatt kiállítja.

A ki az ezen hirdetményben felsorolt élelmi cikkeket közforgalmu vasúton igazolvány nélkül fuvarozásra felad vagy gépkocsin vagy hajón igazolvány nélkül szállít vagy szállítat, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik: kibégát követ el, és az 1914. LX. t. c. 9 §-a értelmében 2 hónapig terjedő elzárással és 600 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1915. március 24.

A városi tanács.

A legjobb minőségű bor és csemege fajta, dus gyökerzetű

szőlő-oltvány

valamint szőlők pótlásához alkalmas

gyökeres Riparia Portalis

szőlővessző minden mennyiségben kapható 1000

Winkler József

oltványtermelőnél

Arad, Batthyány-u. 11. sz.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Uránlába

szombat este 9 órai előadások mellett ült bájos hölgyikét, akik hazamenetelkor a kapuig kísérem, kérl baloldalon ült hadnagy, ismeretség lehetséges-e. Levelét e lap kiadóhivatalába „Idegen hadnagy” jelígre és e lapban jelezni. 1198

OKTATÁS.

Tanfolyam megnyitása.

Április hó 1-én új gyors gépirási és könyvelési tanfolyamot nyitunk, melynek időtartama 3 hónap. Tanulmányi díj összesen 50 korona. Jelentkezéseket a délelőtti órákban kérünk, Ziffer és Hollós Br. Bohus palota III. em. 1150

ALKALMAZÁST NYER.

Fiatal szoptatós dajkát

keres Dr. Borsos főorvos, Maros-utca 3. 1194

Fűszernagykereskedésbe

Idősebb teljesen szakképzett segéd keresetetik azonnali belépésre. Csakis jobb munkakerők jelentkezzenek Pollák József cégnél Aradon, 1192

Alkalmazást kaphat

oly hadmentes egyén, ki szállítási üzletben már működött és kellő jártassággal és néhány évi gyakorlattal bír. Ugyanott egy fiatal gyakorlónak is felvétetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba „250” szám alatt kéretnek. 1040

ALKALMAZÁST KERES.

Kitűnő főzõnõ

elõkelõ uri háshoz ajánlkozók. Cim Varjassy Lajos-uta 76. 1180

Idõsebb

komoly leány pénztárnoknõnek vagy hasonló minõségben állását változtatni kívánja, jelenleg mint pénztárnoknõ nagyobb üzletben évek óta van alkalmazásban. Cim a kiadóhivatalban. 1130

KIADÓ-LAKÁS.

2 szobából álló

csinos udvari lakás, a konyhában vízvezetékkel, május 1-re kiadó. Mátyás-utca 6/b, 8. ajtó. 1182

Újjonnan

renovált csendes magánházban, az udvar virágos kert, melyet egész nyáron, távollétem alatt, egyedül lakó barát élvezhet, egy utcai egy udvari szoba és mellékhelyiségek-ből álló lakás kiadó Szent Péter-tér 6. szám. 1191

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnala kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Első emeleti

utcai lakás egy szoba alkovval előszobával, udvari szoba, fürdőszoba, május 1-re kiadó. Szabadság-tér 5-6. sz. 991

Eötvös-utca 12. szám

házban Mátyás 2 szobás emeleti udvari lakás kiadó. 1154

ÜZLETEK.

Üzlethelyiség,

mely cipésznek különösen alkalmas, Kasza-utca 6-7 szám alatt kiadó. 1119

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladó

2 ló, hintók, szekerek, igáskoosik és mindenféle gazdasági eszközök. Bővebbet Andrassy-tér, Verhos-iroda. 1188

Nemesfûz

dugványok, málna, ribizli, pöszméta tövek és bokrok, díszcserjék és fák, rózsák, gyümölcsfák, utcai sorfák és mindenféle falkolai termékek jutányos árban beszerezhetők: szatmári Szabó István falkolájából Pankota. Árjegyzék ingyen. 807

Női Bluzok

creppből vagy voalóól 1.96 koronától felebb. Pongyolák creppből színtartó 6.96 korona. Póstaí széküldés utánvét mellett eszközítetik. Marosparti áruház Forray-utca. 1161

„Qui Si Sana“

női fekete harisnyák párja 1 kor. 80 fillértől. Új női bársony pánatos cipők párja 5 kor. 50 fillér. Kivágott pempis-forma párja 6 korona. Cipő Tözsde Apolló mozi mellett. 5161

Jókarban levõ

használt botknyeret megvételeire keresek. Weiss Adolf, Ujarad. Telefon 74. 1198

Veszek

uraktól levettelt fértiruhát, téli kabátot, városi és utcai bundát a legmagasabb áron. Mindennemű használt butort veszek. Bleier Ignác, Szent-Pál-u. 12. 589

Papírüzlet

1000 drb. 5 koronást kapható Pichler Sándor papírkereskedésében, Szabadság-tér. 781

Gyökerezõ riparia

1-2 éves, pótlásra igen alkalmas, eladó Háromy gazdaságnál, Deák Ferenc-u. 8. 929

Egy darab

teljesen jókarban levõ nagyobb-fajta kishajósú tengeri daráló eladó Cim a kiadóhivatalban. 1056

Egy elegáns üzlethelyiség és 80 méter linoleum eladó. Megtekinthető Eliser Sándor üzletében, Weitzer János-utca. 1099

Közlönyök figyelmébe!

Világos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 2361

Koch Dániel

Arad Deák Ferenc-utca 42 sz.

KÜLÖNFÉLE

Bármilyen

bádigos és vízvezeték munkát készít Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becsereél; ugyszintén régiségeket vesz és elad 693

Losonczy Lajos

órá és ékszerész üzlete ARAD, Szabadság-tér. Telefon 994.

5682—1915. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. Ministerium 800—1915. sz. rendelete értelmében közhírré teszem a következőket:

Bőrök és bőripari célokra szükséges alábbi anyagok a hatóságnak bejelentendők.

1. Nyersbőrök és pedig marhabőrök, lóbőrök, kipszok, vadbőrök, bivalybőrök, pittingok és borjubőrök.
2. Készbőrök és pedig talpbőrök, talpbélésbőrök, felsőbőrök. (a juhőrök, chevreaux- és chevrettebőrök kivételével) hasítékok, szijgyártó és nyergesipari s gépszijbőrök.
3. Cserzőanyagok és cserzőanyagkivonatok.
4. Dógras.

A bejelentési kötelezettség nem terjed ki azokra a készletekre, amelyek nem haladják meg a következő mennyiségeket:

Nyers marha-, ló-, bivalybőröknél, kipszeknél és pittingeknél 10 darabot.

borjubőröknél	25 darabot
talpbőröknél	100 kg-ot
felső és egyéb bőroknél	50
ásványi cserzésű felsőbőröknél	1 tucatot
cserzőanyagoknál és cserzőanyagkivonatoknál	100 kg-ot.

Mindazok, akik a fenti szakaszok értelmében bejelentés alá eső anyagokat előállítanak, vagy feldolgoznak, avagy saját, vagy idegen helyiségben készletben vagy más részére őrizetben tartanak kötelesek ezeket a készleteket újabb intézkedésig négyhatenként és pedig első ízben 1915. évi március hó 13. napján volt állapot szerint, azonúl pedig a jelzett naptól számított minden negyedik hét szombati napján (április hó 10., május hó 8., június hó 5., július hó 3., és 31., augusztus hó 28., szeptember hó 25., október hó 23., november hó 20., december hó 18., és így tovább) volt állapot szerint mindenkor legkésőbb a reá következő hét keddi napjáig a hatóságnak az időközönvekedés és apadás megjelölésével bejelenteni.

Azokat az anyagokat, amelyek a készlet felvételére vonatkozólag az előbbi bekezdésben meghatározott napokon fuvarozás alatt állanak, a címzett köteles a rendeltetési helyre érkezésük után haladéktalanul bejelenteni.

A bejelentést a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál kell eszközölni, ahol a bejelentéshez szükséges nyomtatványok mindenki részére rendelkezésre állanak.

A készletről a bejelentésre kötelezettnek pontos raktárkönyvet kell vezetnie oly módon, hogy abból a készlet mennyiségének változása és az, hogy hová fordított, bármikor megállapítható legyen.

Elidegenítés esetében a megszerző fél nevéét és lakóhelyét a raktárkönyvben fel kell jegyezni és a megszerzőt a bejelentési kötelezettségre kimutathatólag figyelmeztetni kell.

Az elsőfoku iparhatóságnak az 1914. évi L. t. c. 2 §-a értelmében a bejelentett adatok helyességének megállapítása végett jogában áll a bejelentésre kötelezetteknek készleteit, raktárait és üzleti könyveit megvizsgálni.

A ki a jelen rendeletben megszabott bejelentési kötelezettséget megszegi, a valóságnak meg nem felelő adatokat jelent be, a birtokában levő készletet a hatóság előtt eltitkolja, az ellenőrzést megakadályozza és az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 9 §-a értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Arad, 1915. március 25.

Green Nándor
főkapitány.